

Slavkovský les

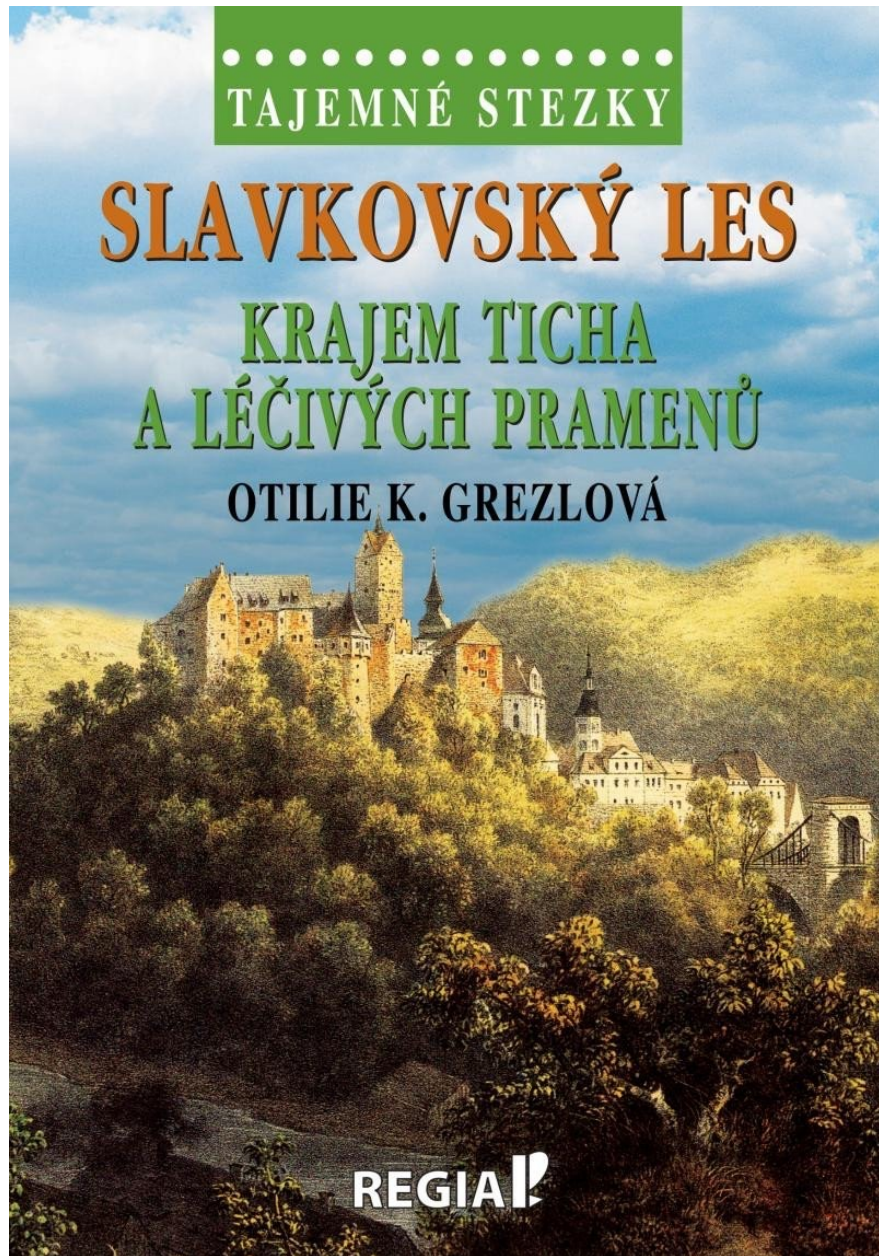
- Slavkovský les, do konce druhé světové války Císařský les (německy Kaiserwald), je geomorfologický celek v severní části Karlovarské vrchoviny.
- Slavkovský les je území mírně protažené ve směru jihozápad-severovýchod, obklopené **ze severu Sokolovskou pánví, ze západu Chebskou pánví a Podčeskoleskou pahorkatinou, na jihu Tepelskou vrchovinou, na východě Doupovskými horami**. Západní okraj Slavkovského lesa se nachází u Mokřiny, severní okraj v jižní části Karlových Varů, jižní okraj u Poutnova a východní u Bražce při okraji Vojenského újezdu Hradiště.
- Podle geomorfologického členění Česka náleží Slavkovský les do geomorfologické provincie Česká vysočina, do Krušnohorské subprovincie a do geomorfologické oblasti Karlovarská vrchovina. Karlovarská vrchovina je členěna na 2 geomorfologické celky: **Slavkovský les a Tepelskou vrchovinu**. Slavkovský les se dále člení na tři podcelky a šest okrsků: **Kynžvartská vrchovina, Arnoltovská vrchovina, Lysinská hornatina, Hornoslavkovská vrchovina, Krásenská vrchovina, Loketská vrchovina, Bečovská vrchovina, Mnichovská vrchovina, Javorenská vrchovina**.
- Slavkovský les je poměrně málo členitý, i když prodělal v geologické historii bouřlivý vývoj. S nejstarším geologickým útvarem oblasti se setkáváme v centru Slavkovského lesa, v okolí Horního Slavkova a Krásna. Mírně pokleslá kra takzvaného **slavkovského krystalinika** je předprvohorního stáří, tvoří ji převážně ruly.
- Projevem hlubinné magmatické činnosti v geologickém období prvohor došlo při hercynském vrásnění ke vzniku **karlovarského plutonu**. Tehdy, před 290-330 milióny let, proniklo žhavé magma ve dvou hlavních etapách do starších přeměněných hornin a ty na kontaktu opět přeměnilo. Zároveň došlo k překrytí a přeměnění starších hornin z doby Kadomského vrásnění, tmavých hornin bazického složení. V oblasti Slavkovského lesa nazývají geologové tento geologický útvar **mariánskolázeňským metabazickým komplexem**. Mariánskolázeňský komplex vychází na povrch především v oblasti mezi Mariánskými Lázněmi, Prameny a Bečovem nad Teplou.
- Při hercynském vrásnění vznikla nová pohoří, jejichž součástmi byly dnešní Krušné hory, Slavkovský les a Smrčiny. Vytvořila se jednolitá horská klenba, která byla v geologickém období druhohor za téměř 200 miliónů let zarovnávana. Dlouhodobou erozí se k povrchu dostalo původně hluboce uložené žulové těleso karlovarského plutonu. Zarovnaný reliéf původní druhohorní paroviny je dodnes zřetelný v centrální části Slavkovského lesa, kde v okolí zaniklé Čisté dosahuje nadmořské výšky kolem 800 m.
- Období klidných druhohor přerušila tektonická činnost v třetihorách. Alpinské vrásnění zasáhlo i Slavkovský les. Následkem silných tlaků se vytvořil nový systém podkrušnohorských zlomů ve směru severovýchod-jihozápad. Podél nich došlo na jedné straně k poklesům v místech, kudy dnes protéká Ohře, na druhé straně k vyzdvižení Krušných hor. Tím došlo k oddělení Slavkovského lesa od Krušných hor. Navíc došlo k rozlámání pohoří na bloky i podle zlomů téměř kolmých k systému podkrušnohorských zlomů. Ty oddělují Slavkovský les od Českého lesa. Kromě rozdělení původně jednolitého pohoří doprovázela tektonickou činnost i činnost vulkanická. Kromě vzniku sousedních Doupovských hor došlo k řadě jednotlivých čedičových výlevů také ve Slavkovském lese a sousední Tepelské vrchovině. Nejvýraznějšími čedičovými útvary ve Slavkovském lese jsou **Homolka u Bečova nad Teplou a Čedičové varhany u Hlinek**. Charakteristickými projevy postvulkanické činnosti v oblasti Slavkovského lesa jsou **minerální prameny**.

- Silné zvětrávání a zvýšená eroze koncem třetihor vedly k obnažení horninového podkladu a formování skalních žulových výchozů, zejména tzv. mrazovým zvětráváním. To pokračovalo i ve čtvrtohorách, zejména v ledových dobách jeho starší fáze pleistocénu. Mrazové zvětrávání způsobilo charakteristické rozpuštění žulových skal do typických bloků s kvádrovitou odlučností, a jejich další rozpad do balvanových proudů. Nejznámější ukázkou kvádrovitého rozpadu žuly jsou **Svatošské skály v údolí Ohře**. Žulové skalní útvary se nacházejí i na svazích údolí Lobežského potoka, například na úbočí Lobežského vrchu nebo v místech, kde stával hrad Plikenštejn. Skalní tory se nacházejí například na lokalitě **Moučné pytle**. Nápadnou formou zvětrávání žulových bloků jsou i skalní hříby. V mladších čtvrtohorách, koncem poslední doby ledové se na náhorních plošinách v centrální části Slavkovského vytvořila horská rašeliniště. Nejznámější jsou chráněna v národní přírodní rezervaci **Kladské rašeliny**. Těžbou rašeliny bylo výrazně poškozeno Krásenské rašeliniště, kde největší zde zjištěná mocnost rašeliny činila 7,3 m.
- Nejmladší kapitolou geomorfologického vývoje je činnost člověka, která se velmi významně vtiskla do charakteru krajiny v nejbližším **okolí Horního Slavkova**. Prakticky na každém kroku se setkáváme s tzv. antropogenními formami reliéfu, a to v souvislosti se středověkou i novověkou těžbou cínových a wolframových rud a krátkou, ovšem z hlediska nových povrchových tvarů významnou těžbou uranové rudy. Nejčastěji jsou to haldy a odvaly hlušiny vyvezené z dolů. Četné jsou rovněž propady povrchu do vytěžených prostor, tzv. pinky, zejména v okolí krásenských cínových dolů, např. pinky Hubského a Schnödova pně. Nejvyšším vrcholem Slavkovského lesa je Lesný (983 m), druhým nejvyšším je Lysina (982 m).
- Vodní toky ve Slavkovském lese spadají do Povodí Ohře, Teplé a Mže. Do povodí Mže patří však jen nepatrný počet menších, často bezejmenných potoků, zejména při hranici s Tepelskou vrchovinou. Osou Slavkovského lesa je **řeka Teplá**, pramenící v **mokřadech u obce Zádub-Závišín**, severozápadně od Mariánských Lázní. Řeka vytváří v zarovnaném povrchu střední části vrchoviny zaříznuté až kaňonovité údolí. Krátkým úsekem v severní části území mezi Loktem a Svatošskými skalami protéká Ohře. K významnějším potokům v povodí Ohře, které odvodňují Slavkovský les, patří **Libava a Lobežský potok**. V povodí Teplé je nejvýznamnějším vodním tokem **Pramenský potok** se svým přítokem **Mnichovským potokem**. K větším potokům v povodí Mže, pramenícím ve Slavkovském lese, patří **Úšovický potok**.
- Zvláštní postavení povrchových vod Slavkovského lesa mají vodní toky využívané v období historické báňské činnosti při těžbě a zpracování cínové rudy. Mezi nejvýznamnější umělá vodní díla patří **Puškařovská stoka** vybudovaná v letech 1512 až 1514, zejména však mimořádné technické dílo **Dlouhá stoka**, chráněné od roku 2014 jako Národní kulturní památka. Součástí Dlouhé stoky jsou retenční rybníky s přibližným objemem vody 630 000 m³ vody, které umožňovaly provozování báňských děl na hlavních cínových ložiskách ve Slavkovském lese.
- Fenomémem Slavkovského lesa jsou **vývěry teplých i studených minerálních pramenů**. V severní části území jsou to karlovarské termální prameny, které podnítily vznik největších a nejznámějších lázní v Česku. Celková vydatnost všech karlovarských pramenů vysoce převyšuje 30 litrů za sekundu. Nejteplejší a zároveň nejznámější termálním pramenem Čech z nich je **Vřídlo** s teplotou termy 73 °C.
- Rovněž **Lázně Kynžvart** mají řadu přírodních léčivých zdrojů, které jsou součástí zřidelní soustavy kyselek uvnitř široké mariánskolázeňské zřidelní oblasti. Zde se ovšem jedná o **vývěry studených kyselek**, jejichž teplota kolísá mezi 7 a 10 °C. Jímány jsou však pouze 4 prameny. Nejznámější je pramen Richard, pojmenovaný po Richardu Metternichovi, který se zasloužil v Kynžvartu o rozvoj lázní. Dále zde vyvěrají prameny Helena a Viktor a za městem pramen Tereza. Nachází se zde též NS Kynžvartské kyselky, která vede k těmto pramenům: Liščí prameny, Kančí pramen a Jezevčí pramen.

- K léčebným kúram se v obci **Prameny** v minulosti využívaly i prameny Gisela a Rudolf a Hublův v bývalých lázních v Pramenech. Minerální voda z **Rudolfova pramene** byla kdysi stáčená do lahví a posílána do celé Evropy. V Pramenech též vyvěrá **Barochův pramen**. Na území je mnoho dalších přírodních vývěřů minerálních vod. Některé z nich jsou zachyceny jímkami, studnami či mělkými vrty. Specifické složení, s vysokým obsahem hořčíku, mají kyselky z oblasti s hadcovým horninovým podložím. Ty vyvěrají anebo jsou zachycovány vrty v nivě **Pramenského potoka** nedaleko soutoku s **Mnichovským potokem**. Odtud se minerální vody od počátku 21. století přivádí potrubím do plnírny v nedalekém Mnichově. Zde se tato minerálka míchá s vodami z dalších vrtů obdobného složení, zejména s Grünskou kyselkou. Výsledná minerální voda s velmi vysokým obsahem hořčíku se expeduje pod obchodním názvem **Magnesia**. Vzhledem k četným pramenům minerálních vod je značná část rozlohy Slavkovského lesa zahrnuta do ochranných pásem přírodních léčivých zdrojů.
- V oblasti převládají **kulturní smrčiny s výrazným podílem podmáčených a rašelinných smrkových porostů**, zejména v oblasti vrchovišť. Před osídlením byl však Slavkovský les porostlý převážně listnatým lesem. Původní bukové porosty se zachovaly na západních a jihozápadních svazích Slavkovského lesa v **přírodních rezervacích Holina a Žižkův vrch**, v údolí Ohře mezi Loktem a Doubím a v údolí Lobežského potoka. Přirozené olšiny a porosty vrby a olše lemují břehy Teplé. Na hadcových podkladech se zachovaly reliktové porosty borovic, zejména v **přírodních rezervacích Vlček, Planý vrch a Pluhův bor**. Zvláštní postavení zauímají náhradní porosty na výsypkách hlušiny po těžbě rud a uranu, v lomech a na odkalištích. Převažují zde nálety břízy a vrby jívy, které místně vytváří i rozsáhlé porosty. Na vrchovištích dominují v podrostech keříčky **brusnice borůvky** (*Vaccinium myrtillus*) a **brusnice brusinky** (*Vaccinium vitis-idaea*), místy **vlochyně bahenní** (*Vaccinium uliginosum*). Pozornost botaniků se soustřeďuje zejména na hadcové skalky. Časně zjara rozkvétají keříčkové porosty **vřesovce pletového** (*Erica carnea*).
- Nejcennějšími porosty hadcových výchozů jsou vzácné druhy drobných kapradin **sleziníku nepravého** (*Asplenium adnigrum*) a **sleziníku hadcového** (*Asplenium cuneifolium*). Zajímavá je populace endemické rostliny **rožce kuříčkolistého** (*Cerastium alsinifolium*), která roste pouze ve Slavkovském lese. Nápadnými průvodci mokřých luk jsou žlutě kvetoucí **upolín nejvyšší** (*Trollius altissimus*). Na sušších místech na okrajích lesa roste **prha arnika** (*Arnica montana*), která je symbolem CHKO Slavkovský les. K nepůvodním druhům na území Slavkovského lesa patří zejména invazní **bolševník velkolepý** (*Heracleum mantegazzianum*), pocházející z hor jihovýchodní Asie. Byl vysazen v polovině 19. století jako ozdobná rostlina v zámeckém parku v Kynžvartu. Sírění probíhalo nejvíce podél vodních toků, postupně se rozšířilo na všechna vhodná místa ve Slavkovském lese. Stal se pohromou a vzhledem k toxicitě je intenzivně huben.
- Původní, dříve obecně rozšířená **fauna listnatého lesa** zůstala zachována ve zbytcích přirozených porostů. Pro tyto převážně listnaté lesy je charakteristický výskyt ptáků, např. **strakapouda malého** (*Dendrocopos minor*) či **drozda kvíčaly** (*Turdus pilaris*). V souvislých lesních smrkových komplexech to jsou např. **sýc rousný** (*Aegolius funereus*), **kulíšek nejmenší** (*Glaucidium passerinum*) či **výr velký** (*Bubo bubo*). Postupně však vymizel **tetřev hlušec** (*Tetrao urogallus*) a **tetřev obecný** (*Tetrao tetrix*), i když jejich populace zde dříve bývala početná. Z dalších ptáků zde žijí **linduška luční** (*Anthus pratensis*) a **bramborníček hnědý** (*Saxicola rubetra*), vzácně **chřástal polní** (*Crex crex*). Na území Slavkovského lesa leží řada zimovišť netopýrů, mnohdy ve starých důlních dílech. Ze vzácnějších obojživelníků u vodních ploch lze jmenovat **čolka obecného** (*Lissotriton vulgaris*), **čolka horského** (*Ichthyosaura alpestris*) a **skokana ostronosého** (*Rana arvalis*). Na rašeliništích se pravidelně objevuje **zluťásek borůvkový** (*Colias palaeno*) a **hnědásek chrastavcový** (*Euphydryas aurinia*).

- V mírně pokleslé kře slavkovského krystalinika došlo přibližně před 290 až 330 milióny let k průniku žhavého magmatu do starších metamorfovaných hornin. Tato geologická změna byla původcem nerostného bohatství oblasti, vznikla rudní ložiska. Nejvýznamnějšími byla **ložiska cínových rud** v centrální části Slavkovského lesa. Cínový revír poskytl od 14. do 17. století dohromady kolem **60 000 tun cínu**. Zejména v 16. století proslavil cín ze Slavkovského lesa a Krušných hor tyto oblasti ve světě. V 16. století dosáhla produkce cínu téměř 60 % výroby kontinentální Evropy. V průběhu 16. století dokonce cín z rudních ložisek Slavkovského lesa ovládl na krátkou dobu evropský trh s cínem. Zároveň to znamenalo rozvoj cínařství a zvonařství ve Slavkovském lese. Předpokládá se, že první cínaři a zvonaři se zde usadili v 16. století a jeho koncem založili samostatný **cech cínařů a zvonařů z Horního Slavkova, Krásna, Bečova nad Teplou a Lokte**. Pozůstatky po rozsáhlých středověkých rýžovištích cínové rudy se zachovaly zejména v prostoru Kladské a Pramenů. Kromě cínových rud se v pozdějších dobách těžily i **rudy wolframu**. Nejprve byly přebírány staré haldy cínových dolů, od počátku 20. století se staly rudy wolframu předmětem systematického geologického průzkumu. Důvodem byla narůstající poptávka po wolframu, používaného zejména pro legování ocelí určených pro zbrojní průmysl.
- Kromě cínových rud se ve Slavkovském lese dobývaly i **rudy stříbra**. V **okolí Horního Slavkova** je nejstarší těžba datovaná rokem **1507**, kdy zde **Pluhové z Rabštejna** zavedli horní řád pro stříbrné doly. Město Horní Slavkov dokonce mělo svoji **mincovnu** od roku 1526. Ta však neměla dlouhého trvání a již o dva roky později byla zrušena, krátce po nástupu Ferdinanda I. na český trůn roku 1526. Dalším významnějším hornickým městem byl **Smrkovec**, kde v 16. až 18. století probíhala těžba stříbra a v 18. až 19. století těžba **železných rud**. Krátkou dobu trvání měla **těžba uranu** ve Slavkovském lese, kdy v období těsně po druhé světové válce potřeboval tehdejší Sovětský svaz uran pro své jaderné zbraně. Těžba uranu byla vzhledem k malým zásobám pouze krátkodobou záležitostí, ovšem velmi intenzivní. O tom svědčí vyhloubení **21 těžních jam a desítek štol**. Po ukončení těžby v první polovině 60. let dvacátého století zůstalo zejména v Horním Slavkově a jeho okolí velké množství hald a odvalů hlušiny. Těžba uranové rudy měla destruktivní vliv na krajinu, znamenala nepříznivý zásah do hydrogeologických poměrů, zanikly některé rybníky a potoky. Některé rybníky byly vypuštěny po jáchymovsku, tedy odstřelem hráze důlní trhavinou. Povrchové vody byly kontaminovány vyvěrajícími důlními vodami. Město Horní Slavkov patří mezi nejpoddolovanější města v Česku. Devadesát procent tohoto poddolování pochází z 50. let 20. století za doby těžby uranu.
- Kromě rud se ve Slavkovském lese těžil i **hadec** pro dekorační účely. **Západně od Mnichova** stály na Mnichovském potoce mlýny, kde se brousily a leštily hadce, dobývané v lomech na Planém vrchu. V brusírnách se z hadce vyráběly **džbány, stolní desky, náhrobní kameny a obruby lázeňských pramenů** pro Mariánské Lázně a Prameny.

- Na území celku se nenachází žádné velké sídlo. Okrajově do Slavkovského lesa zasahují Karlovy Vary svoji lázeňskou částí. Z celého území Slavkovského lesa došlo po druhé světové válce ke značnému odlivu obyvatel, způsobeného nuceným vysídlením německého obyvatelstva. Souběžně s odsunem německého obyvatelstva probíhaly i pokusy o dosídlení území českým obyvatelstvem. Ve stejnou dobu však přišla do Slavkovského lesa armáda, neboť téměř na celém území vznikl nový Vojenský výcvikový prostor. V průběhu přibližně 8 let výcvikové činnosti armády ve Slavkovském lese došlo k úplnému nebo částečnému zničení měst, obcí a osad. Většina z nich byla zničena úplně. Po zrušení vojenského prostoru byly pozůstatky staveb srovnány se zemí. Významnějšími sídly ve Slavkovském lese jsou: **Horní Slavkov, Krásno, Loket, Bečov nad Teplou, Lázně Kynžvart, Prameny.**

PRŮVODCE
PO ČESKÉ
REPUBLICCE

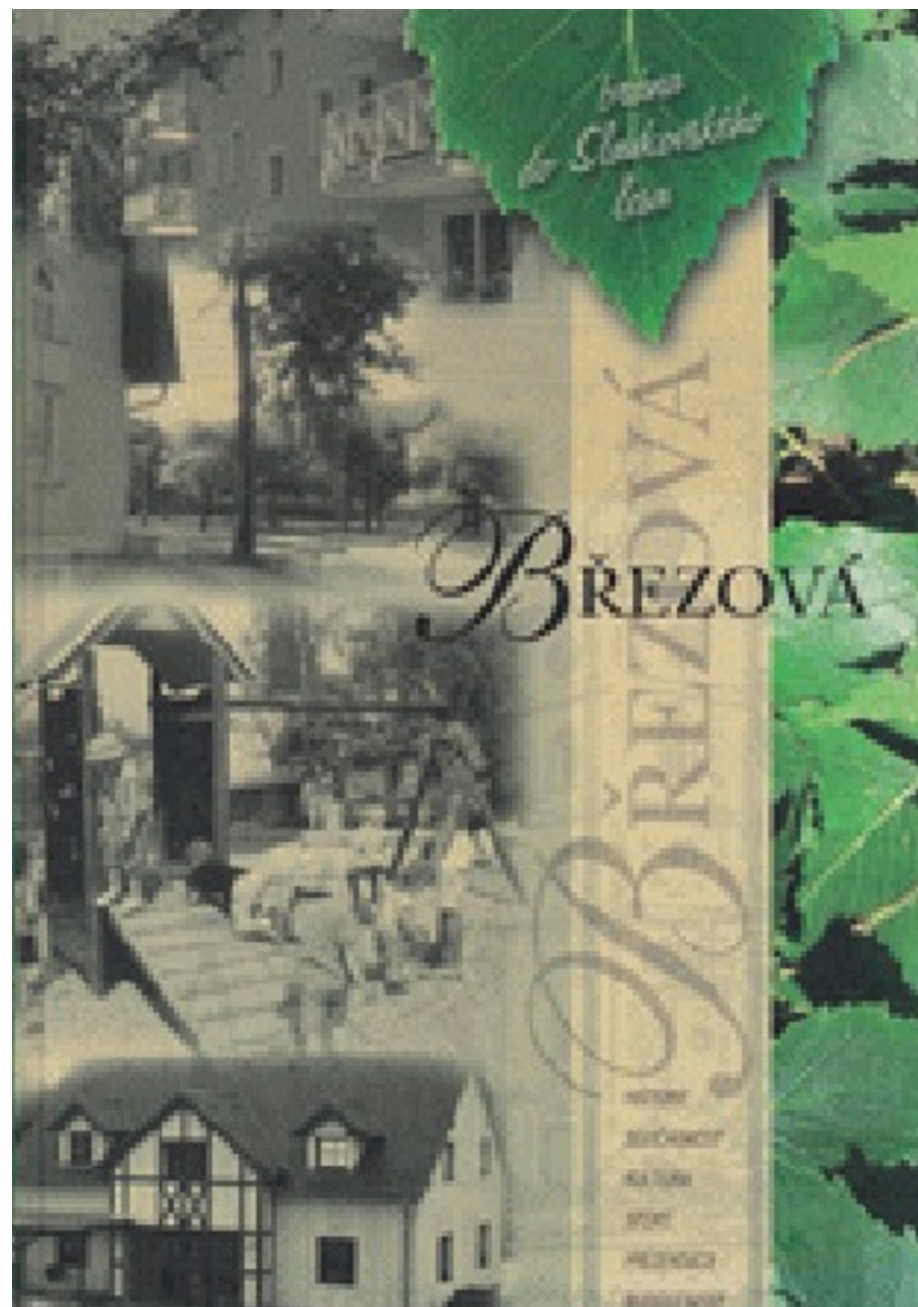
SLAVKOVSKÝ LES

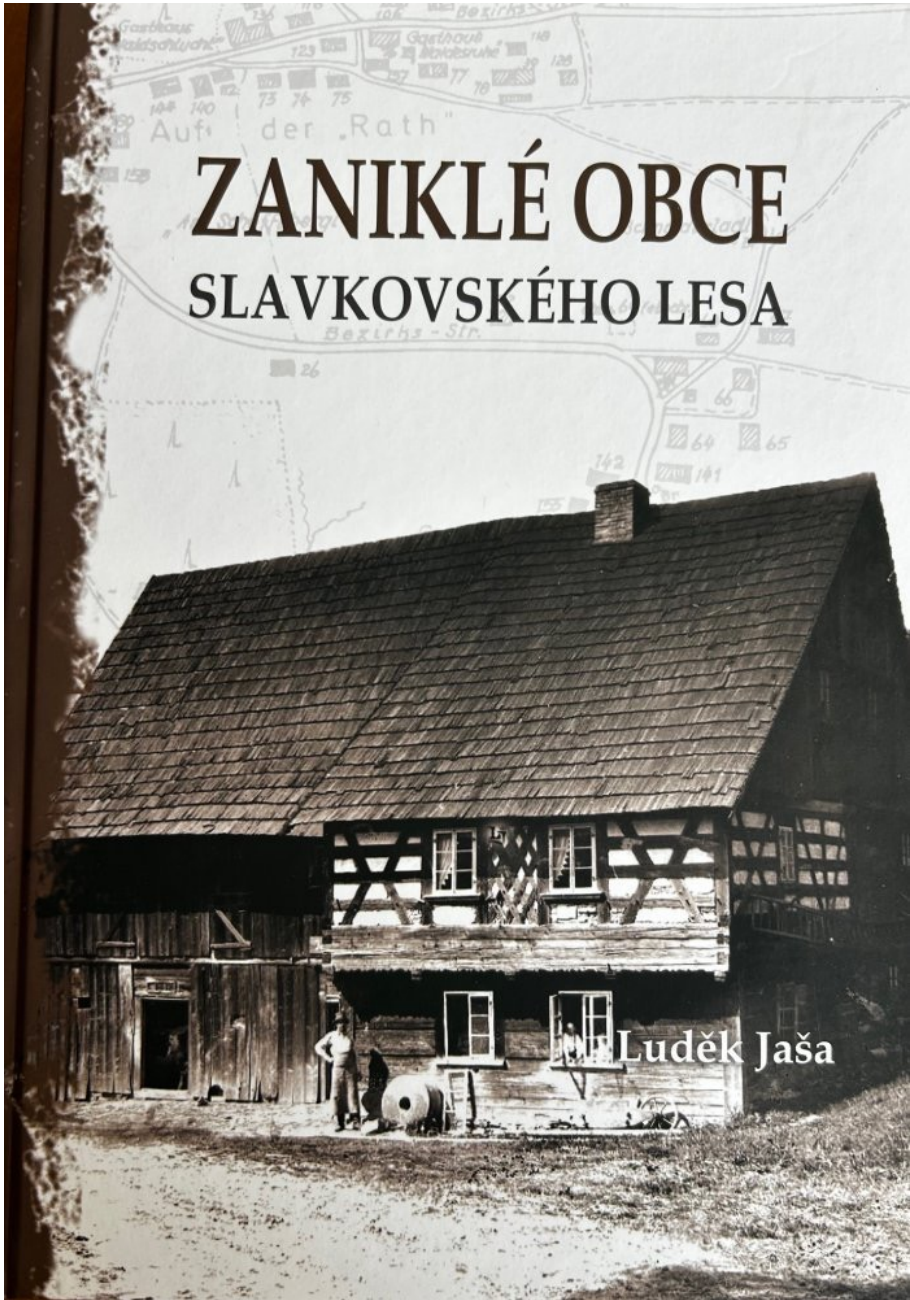

Všeobecné informace
Přírodní krásy
Kulturní památky
Muzea a galerie
Praktické informace
Místopis

OLYMPIA

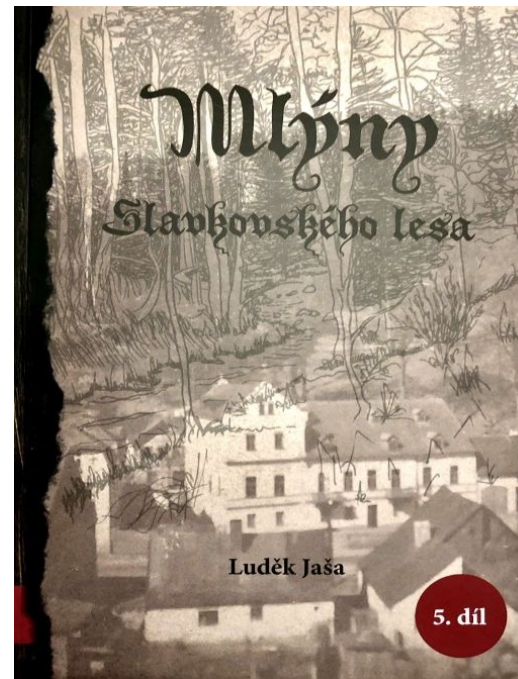
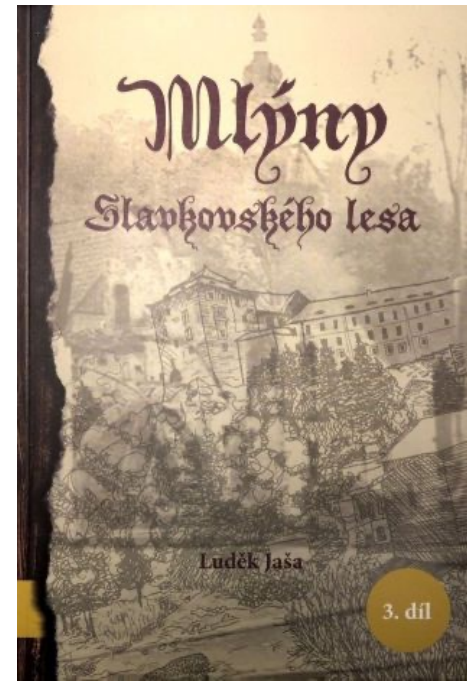
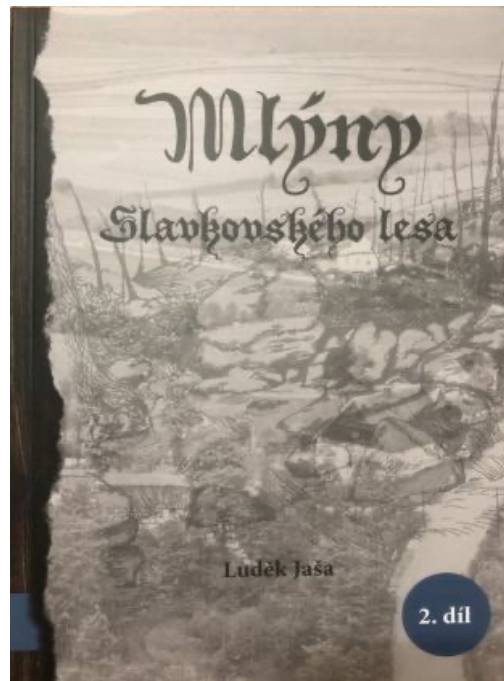
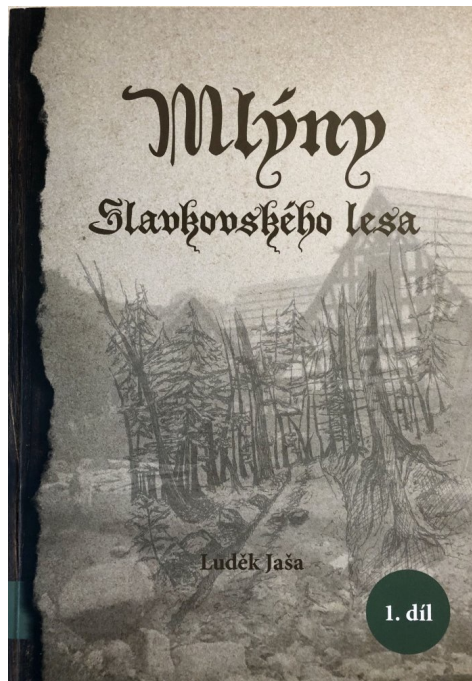

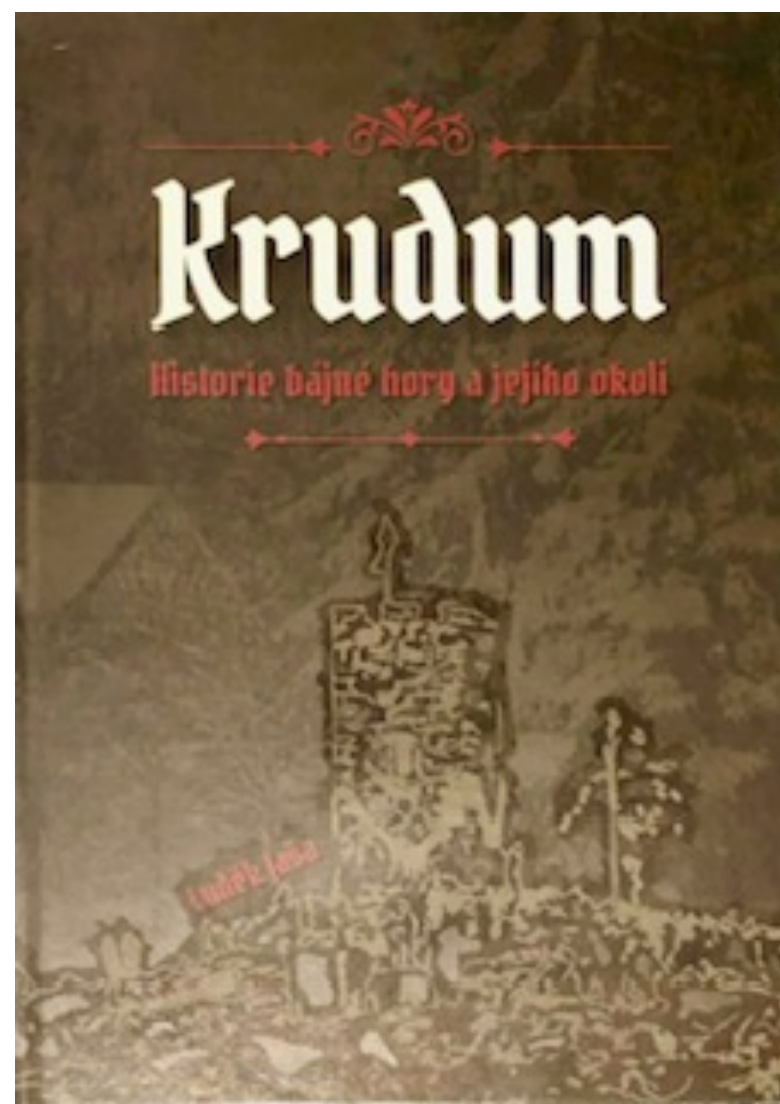
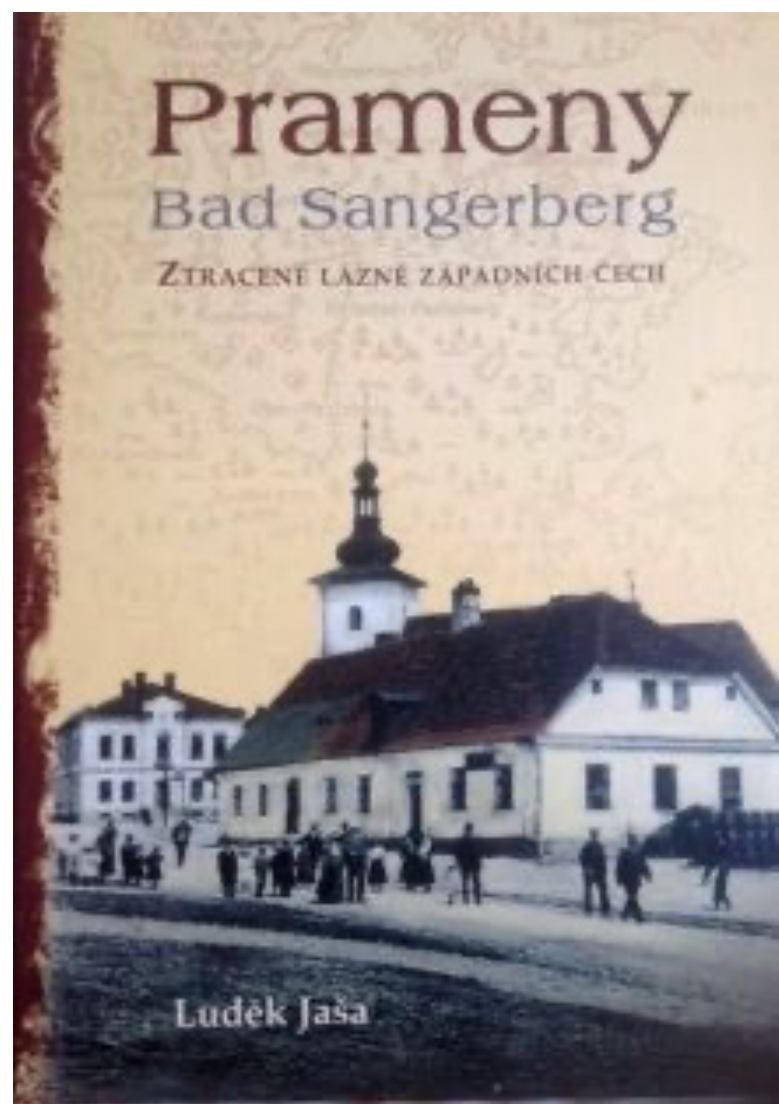

ZANIKLÉ OBCE SLAVKOVSKÉHO LESA

Luděk Jaša

Zaniklé obce Slavkovského lesa zcela nebo zčásti (29)

Arnoltov (*Arnitzgrün*)

Bystřina (*Reichenbach*)

Čistá (*Lauterbach Stadt*)

Dolní Lazy (*Unter Perlsberg*)

Dolní Žitná (*Unter Rockendorf*)

Heřmanov (*Hermansgrün*)

Horní Lazy (*Ober Perlsberg*)

Horní Žitná (*Ober Rockendorf*)

Hrušková (*Birndorf*)

Kamenice (*Steinbach*)

Kostelní Bříza (*Kirchenbirk*)

Krásná Lípa (*Schönlind*)

Libava (*Liebau*)

Lobzy (*Lobs*)

Melter (*Melter*)

Milíře (*Kohling*)

Novina (*Grün*)

Ostrov (*Wöhr*)

Paseka (*Schwand*)

Prameny (*Bad Sangerberg*)

Rovná (*Ebmeth*)

Rudolec (*Ruditzgrün*)

Smrkovec (*Schönficht*)

Studánka (*Schönbrunn*)

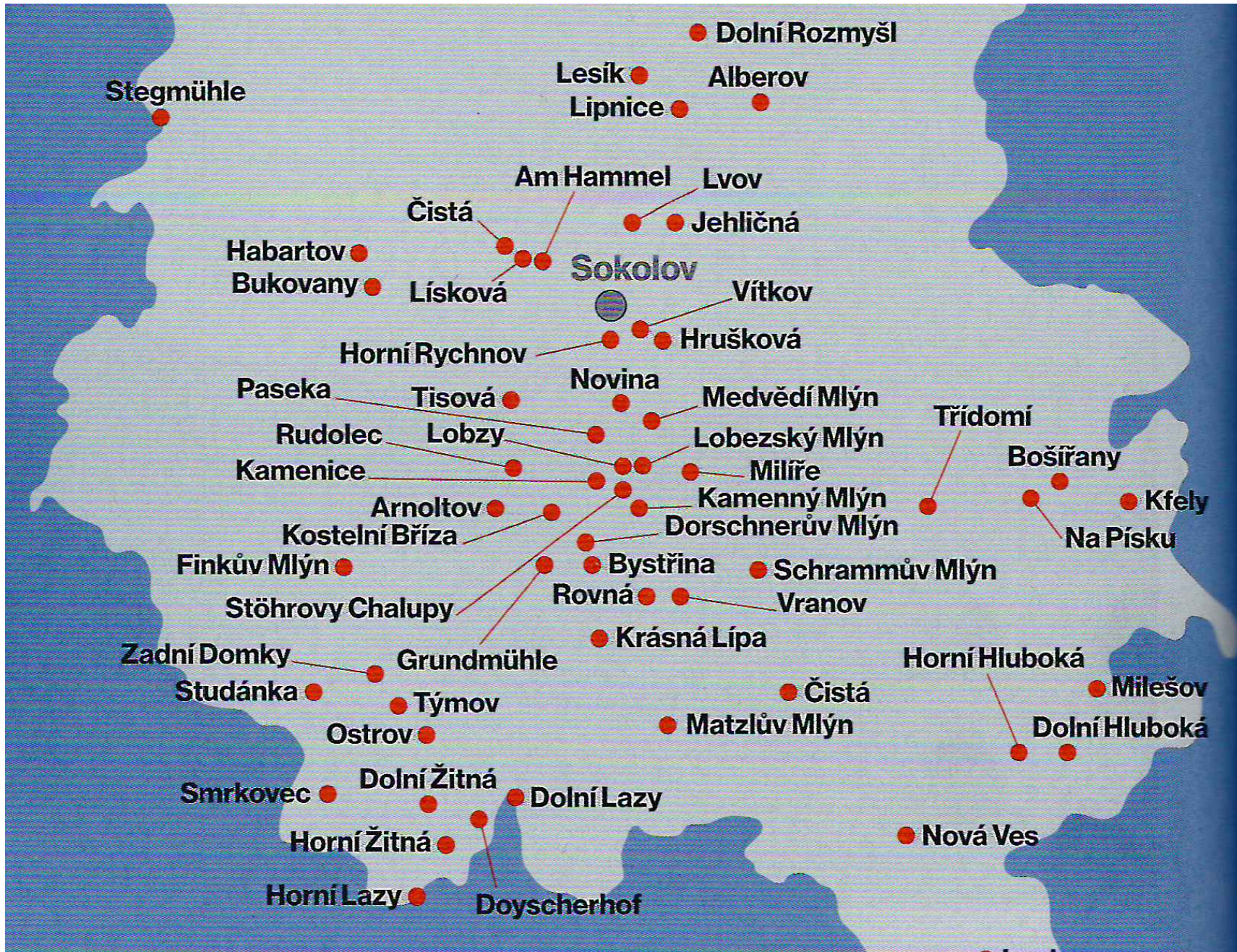
Třídolí (*Dreihäuser*)

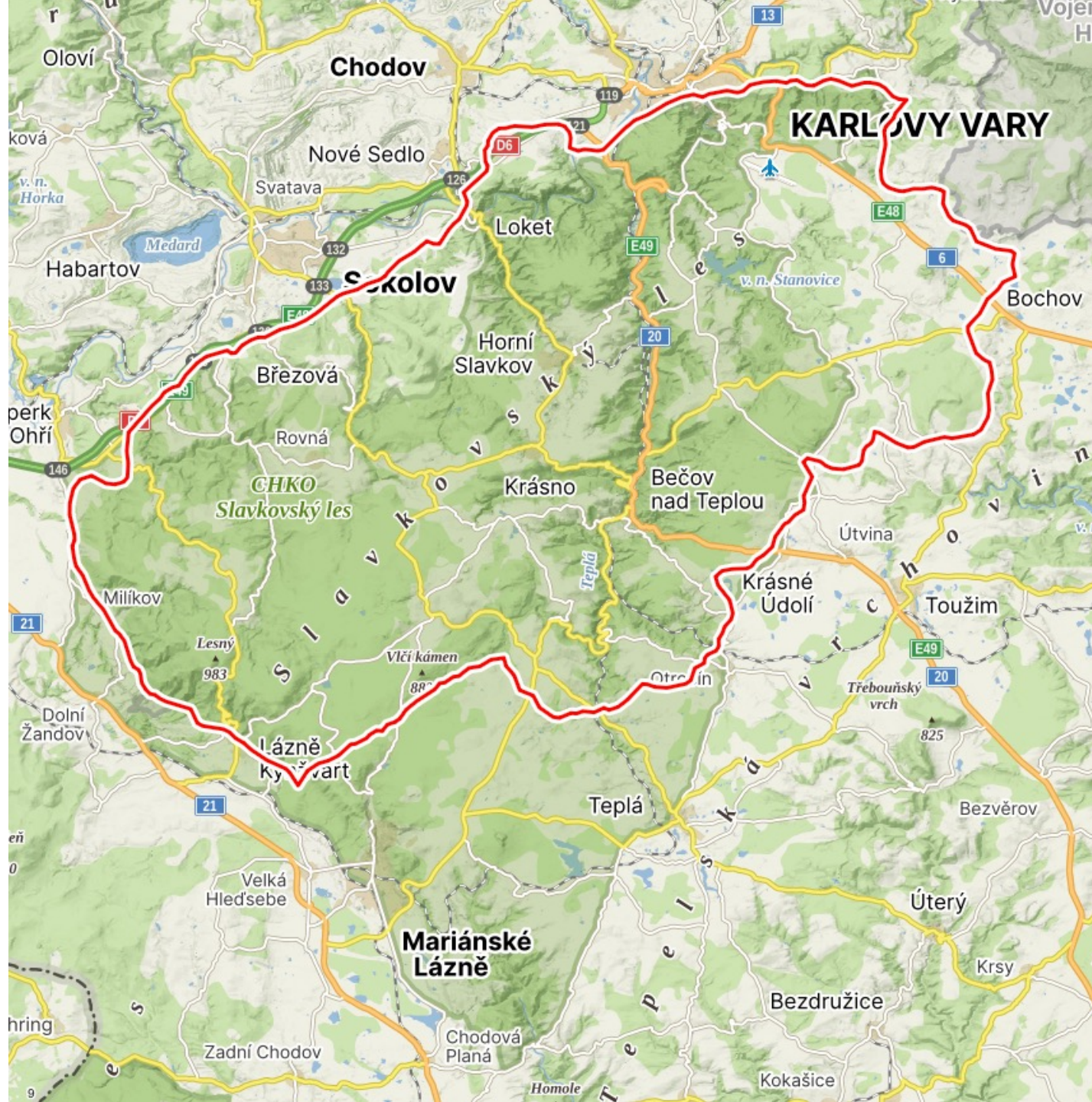
Týmov (*Tiefengrün*)

Vítkov (*Wudingrün*)

Vranov (*Frohnau*)

Zadní Domky (*Hinterhausen*)

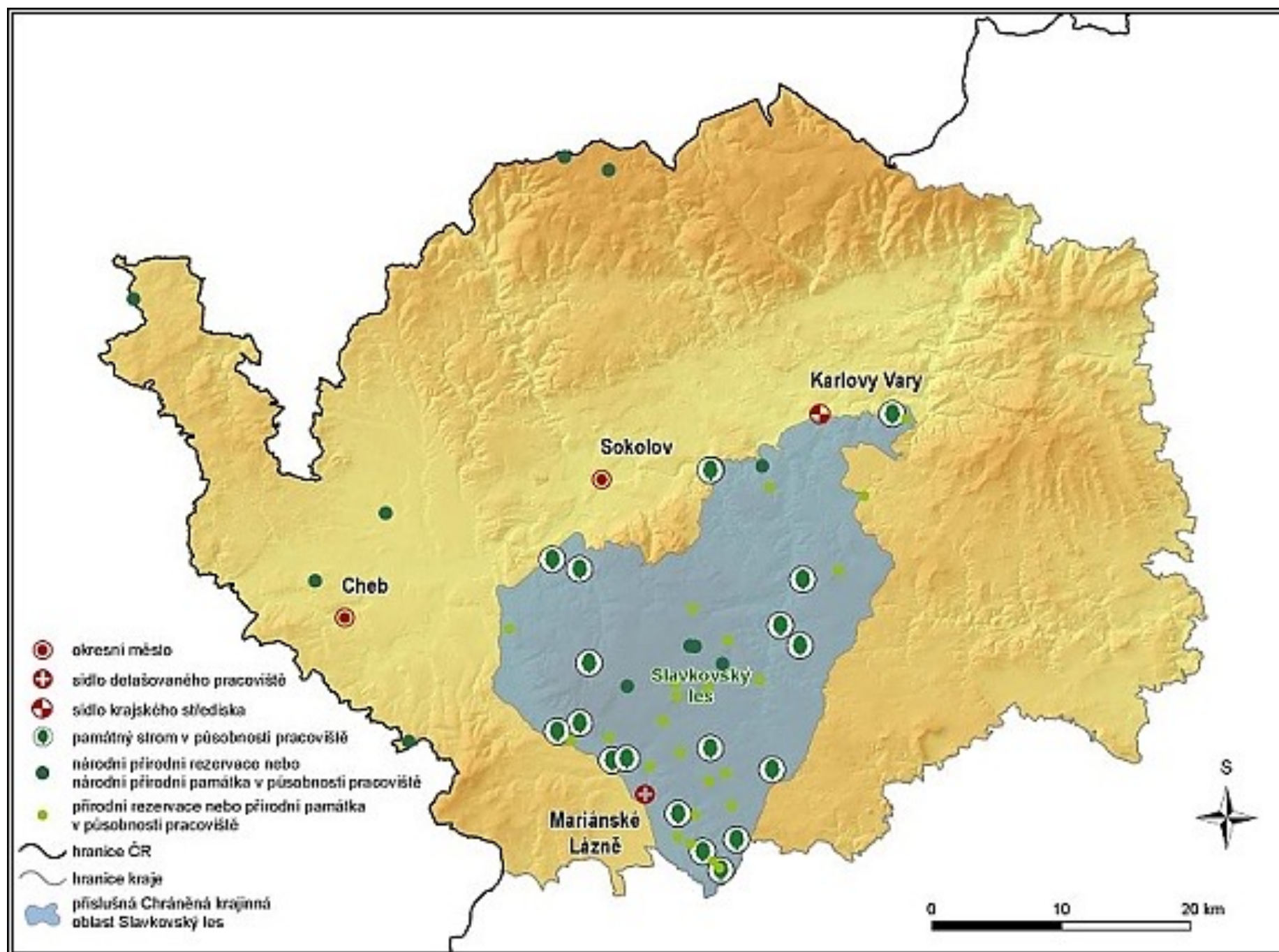

ZANIKLÉ OBCE NA BŘEZOVSKU

VERSCHWUNDENE GEMEINDEN IN DER REGION BŘEZOVÁ

Číslo	Úsek	Délka (km)
Severní okruh		33,9
1	Kostelní Bříza – Rovná	4,5
2	Rovná – Vranov	1,6
3	Vranov – Čistá	4,6
4	Čistá – Třídolí	6
5	Třídolí – Miliře	4
6	Miliře – Lobzy	4,4
7	Lobzy – Kamenice – K. Bříza	5, 1,8
8	Paseka (odbočka z trasy)	1
9	Vítkov (mimo okruh)	
Jižní okruh		29,6
1	Kostelní Bříza – Týmov	3,5
2	Týmov – Studánka	2
3	Studánka – Smrkovec	3
4	Smrkovec – Dolní Žitná	2
5	Dolní Žitná – Horní Žitná	1,5
6	Horní Žitná – Horní Lazy	3
7	Horní Lazy – Dolní Lazy	3
8	Dolní Lazy – Ostrov	5
9	Ostrov – Krásná Lípa	3,5
10	Krásná Lípa – Kostelní Bříza	3,1

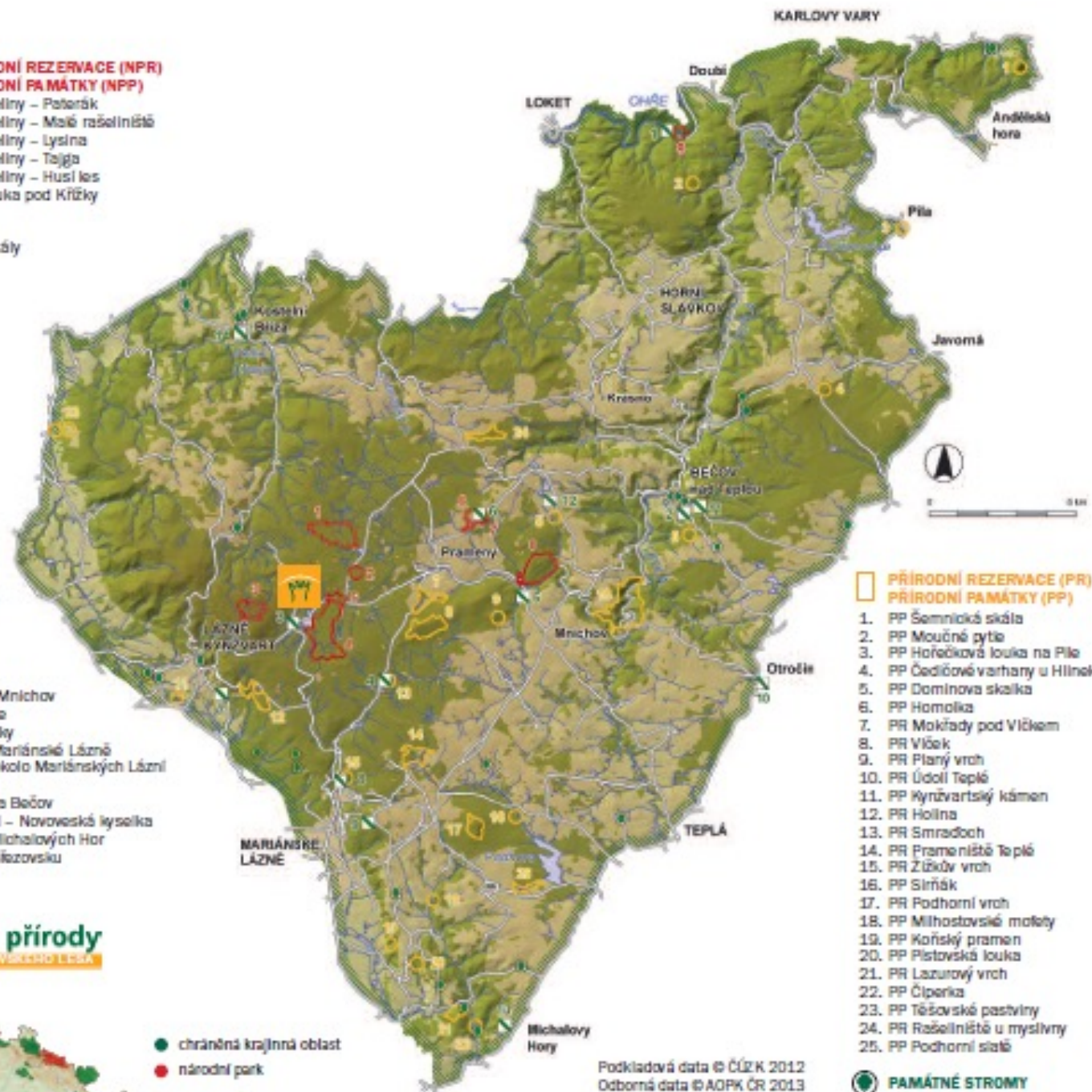
- NÁRODNÍ PŘÍRODNÍ REZERVACE (NPR)**
NÁRODNÍ PŘÍRODNÍ PAMÁTKY (NPP)
1. NPR Kladské rašeliny – Peterák
  2. NPR Kladské rašeliny – Malé rašelinště
  3. NPR Kladské rašeliny – Lysina
  4. NPR Kladské rašeliny – Tajga
  5. NPR Kladské rašeliny – Husí les
  6. NPP Úpallnová louka pod Křížky
  7. NPP Křížky
  8. NPR Pluhův bor
  9. NPP Svatošské skály

NAUČNÉ STEZKY

1. Svatošské skály
2. Šibeníční vrch
3. Kladské
4. Smradoch
5. Sierdova kaple – Mnichov
6. Mnichovské hadce
7. Kynžvartské lysalky
8. Geologický park Mariánské Lázně
9. Lázeňským lesy okolo Mariánských Lázní
10. Otročínské oasty
11. Botanická zahrada Bečov
12. Krajem žhých vod – Novoveské lysalka
13. Dolování v okolí Michalových Hor
14. Zaniklé oboce na Blázovsku

- chráněná krajinná oblast
- národní park

PŘÍRODNÍ REZERVACE (PR)
PŘÍRODNÍ PAMÁTKY (PP)

1. PP Šemnické skály
2. PP Moučné pytle
3. PP Hořečková louka na Pile
4. PP Čedčové varhany u Hlinek
5. PP Dominova skalka
6. PP Homolka
7. PR Mokřady pod Vlčkem
8. PR Vlček
9. PR Planý vrch
10. PR Údolí Teplé
11. PP Kynžvartský kámen
12. PR Holina
13. PR Smradoch
14. PR Prameníště Teplé
15. PR Žižkův vrch
16. PP Sírňák
17. PR Podhorní vrch
18. PP Milhostovské motety
19. PP Koňský pramen
20. PP Plstovská louka
21. PR Lazurový vrch
22. PP Čiperka
23. PP Těšovské pastviny
24. PR Rašelinště u myslivny
25. PP Podhorní slatě

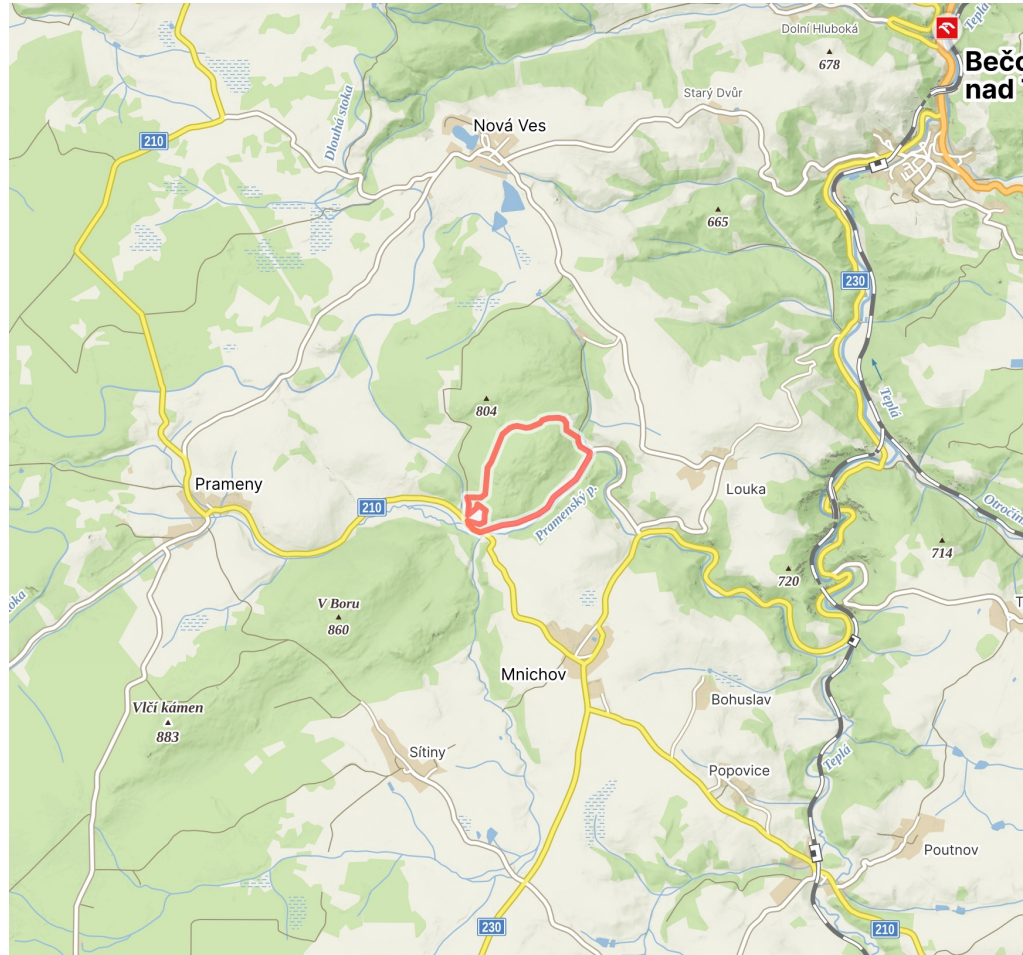
PAMÁTNÉ STROMY

Podkladová data © ČÚZK 2012
 Odborná data © AOPK ČR 2013

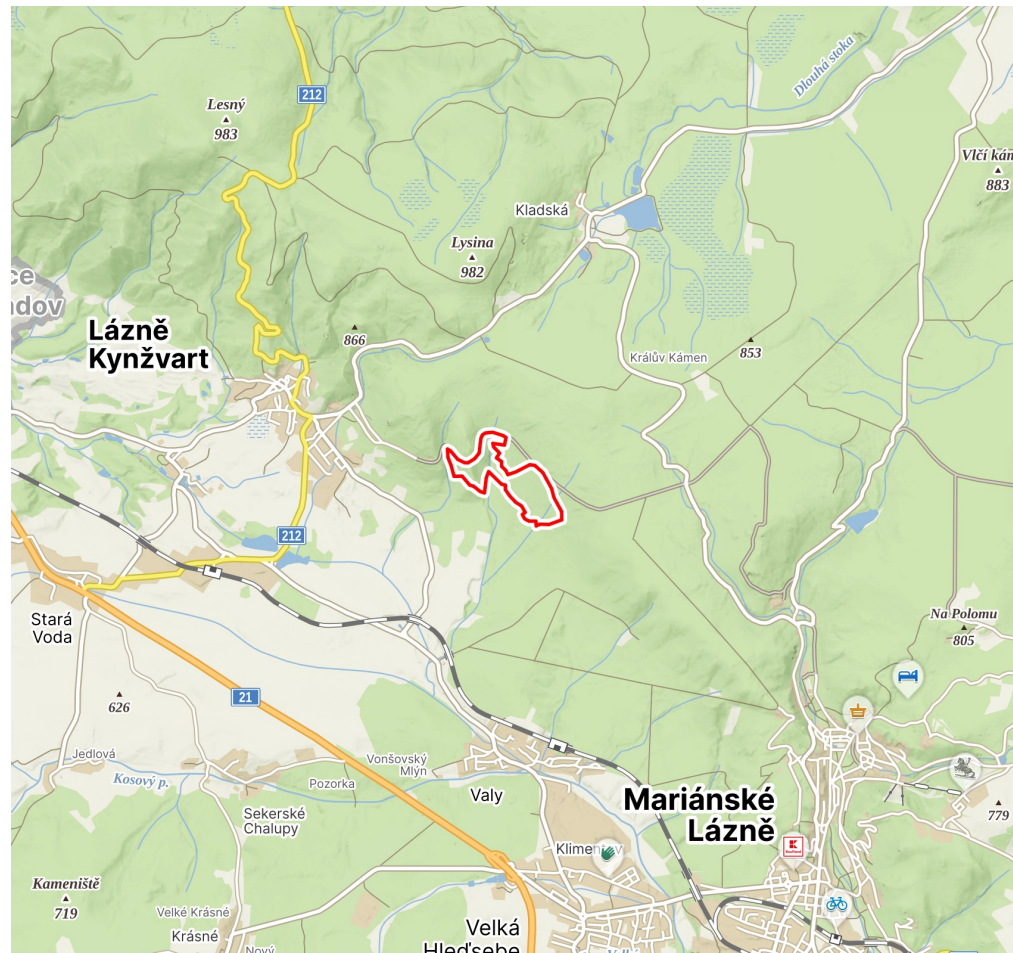
Kladské rašeliny

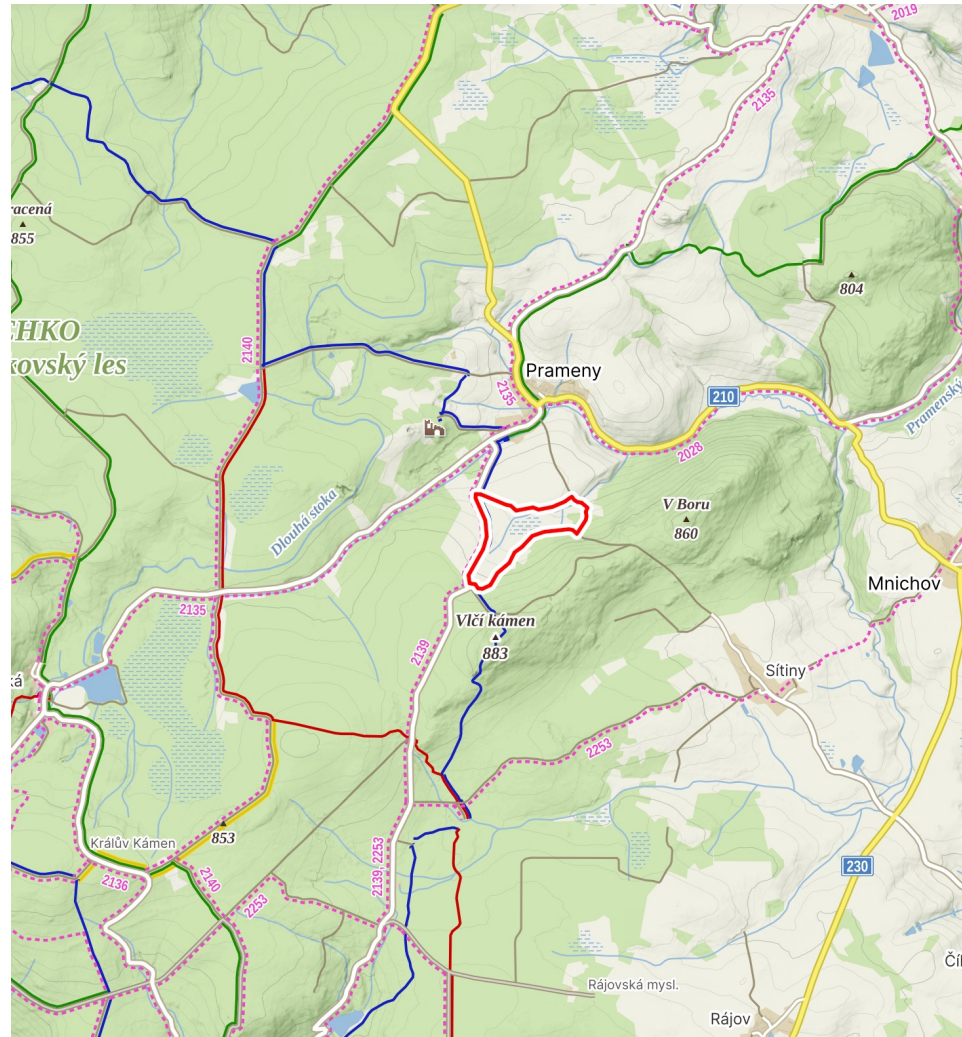
Pluhův bor

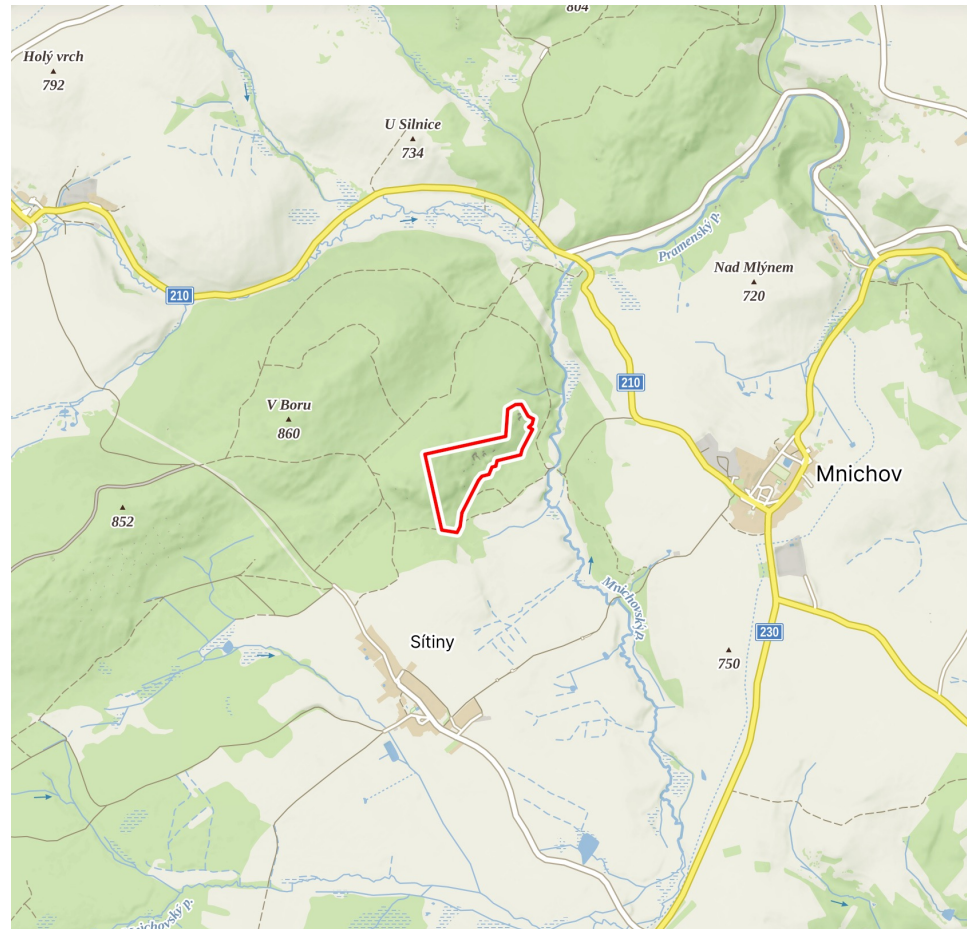
Holina

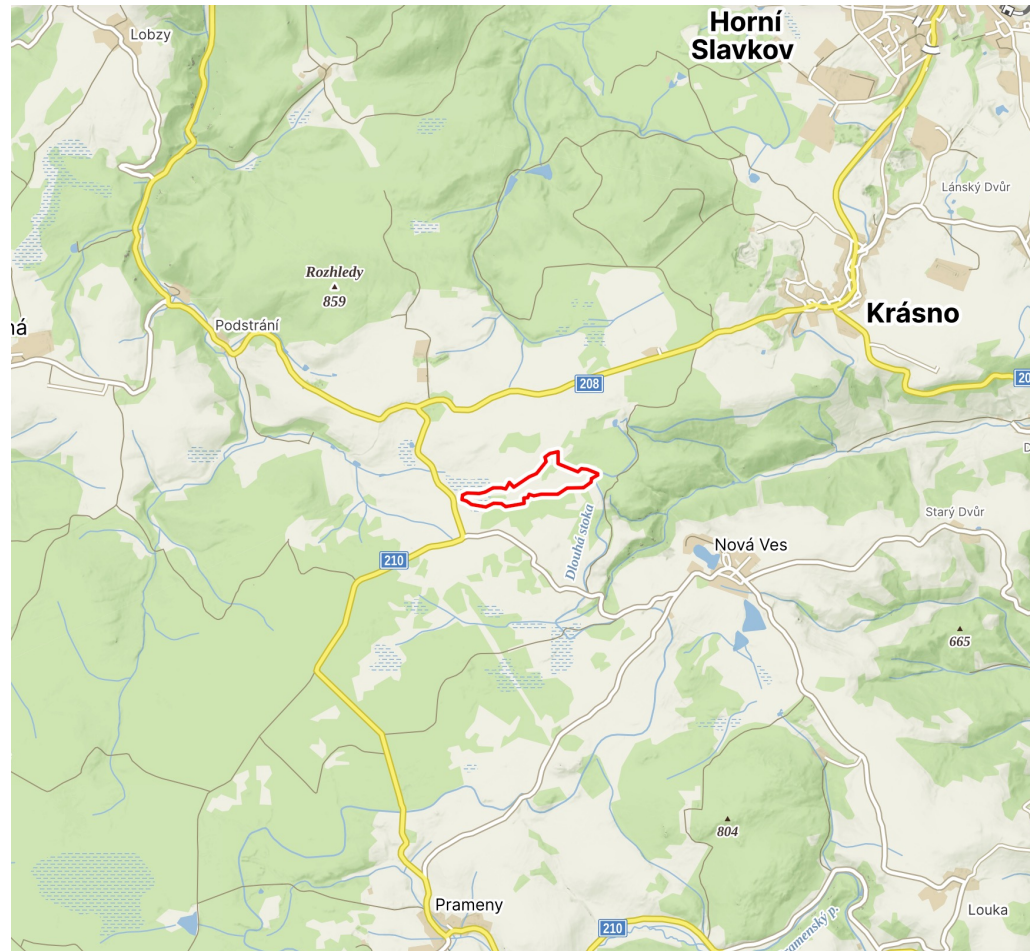
Mokřady pod Vlčkem

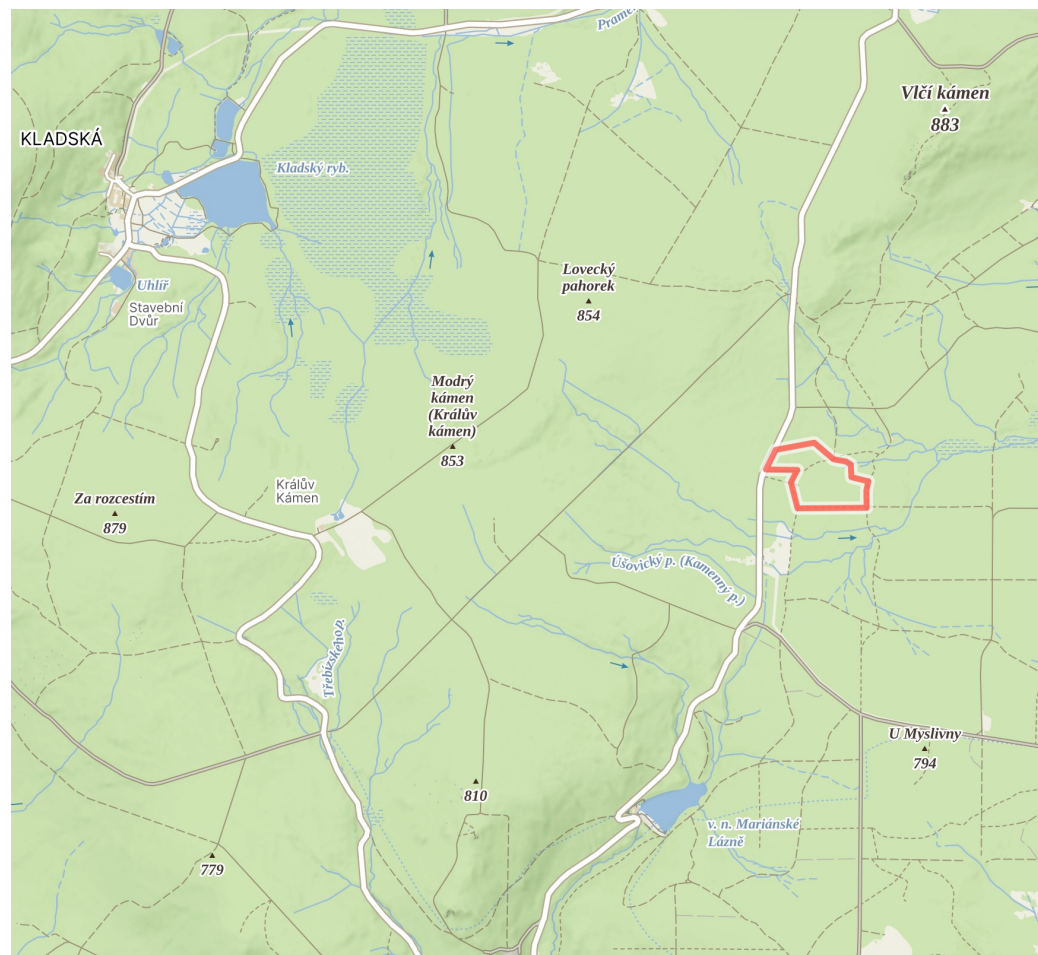
Planý vrch

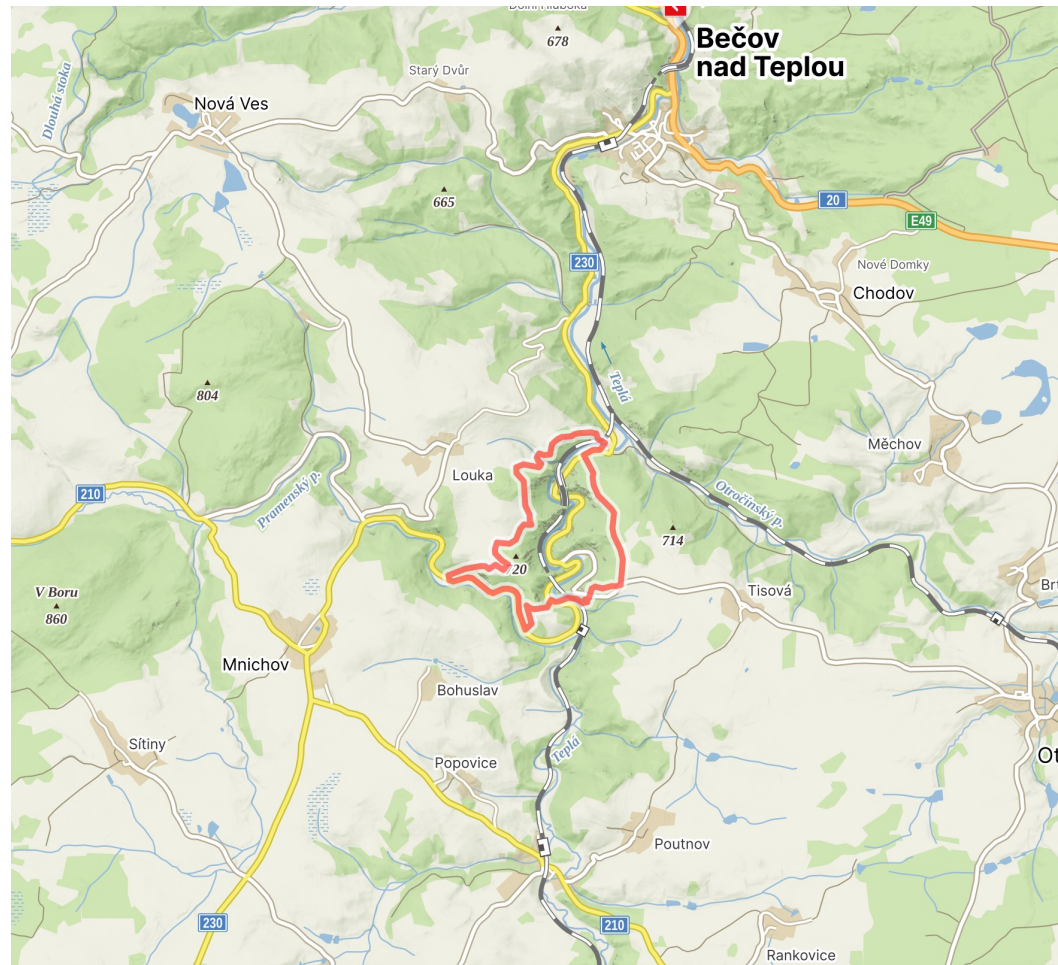
Rašeliniště u myslivny

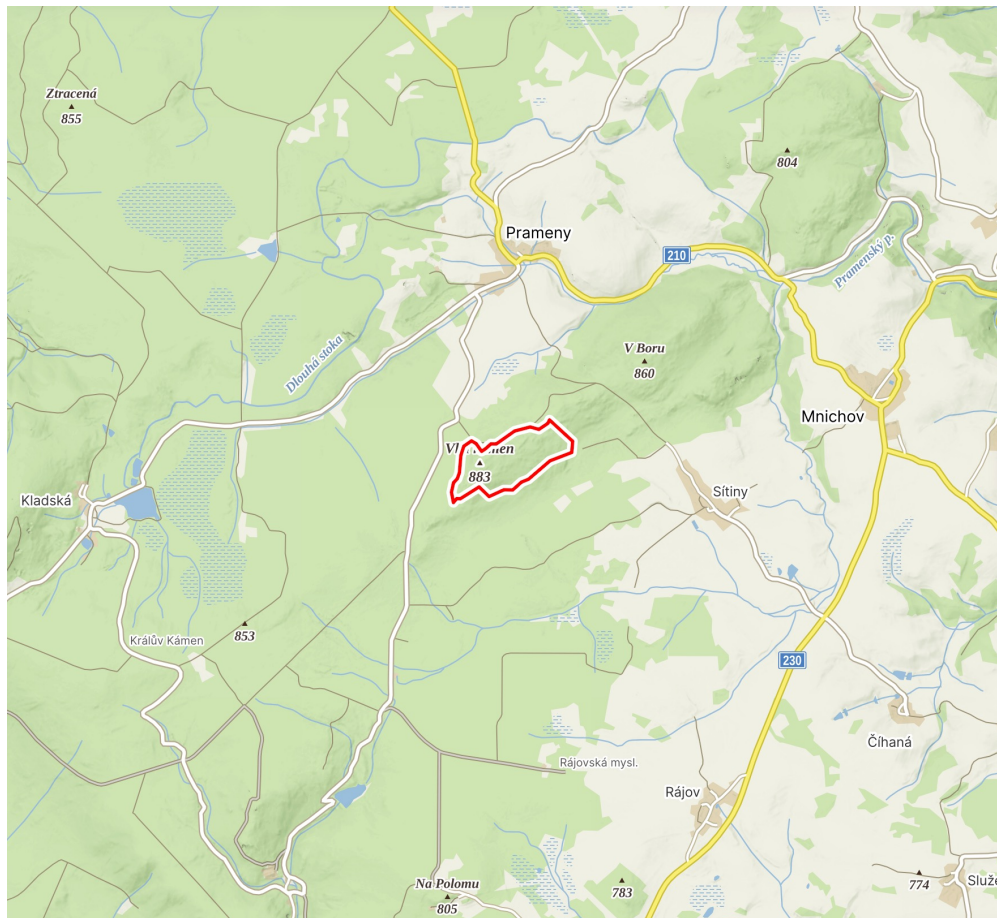
Smrad'och

Údolí Teplé

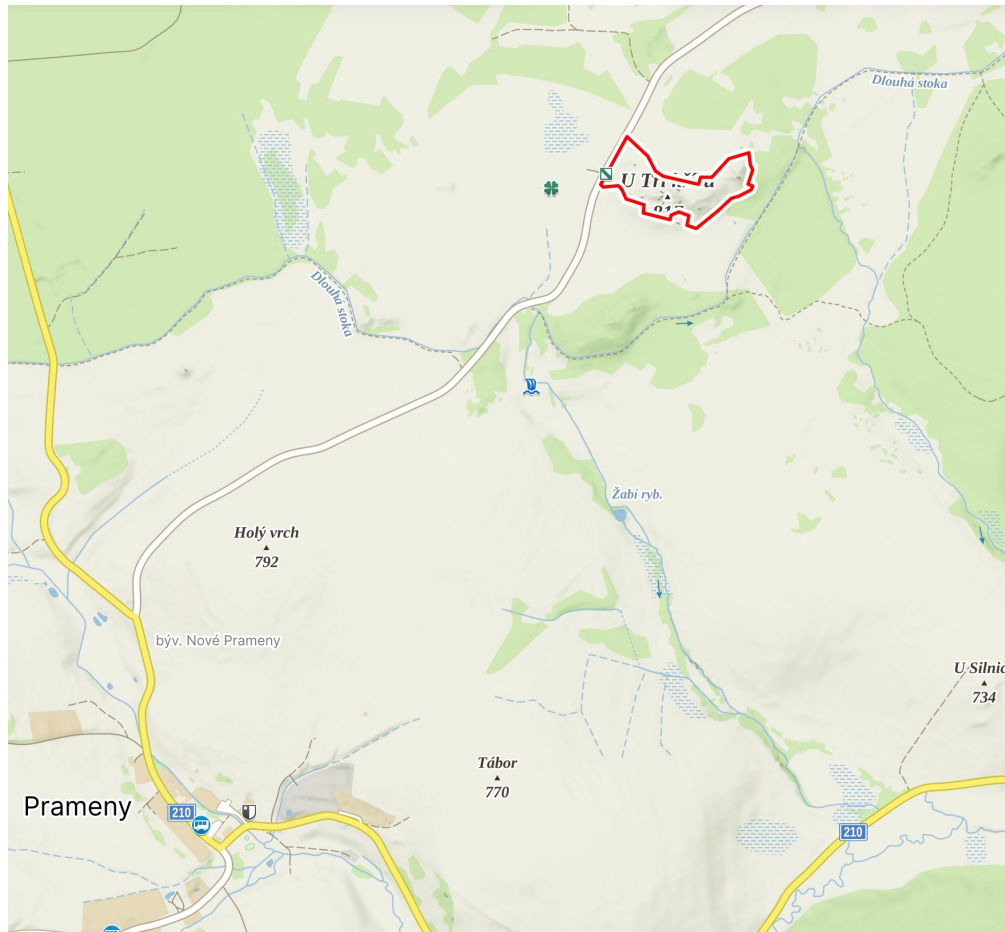
Vlček

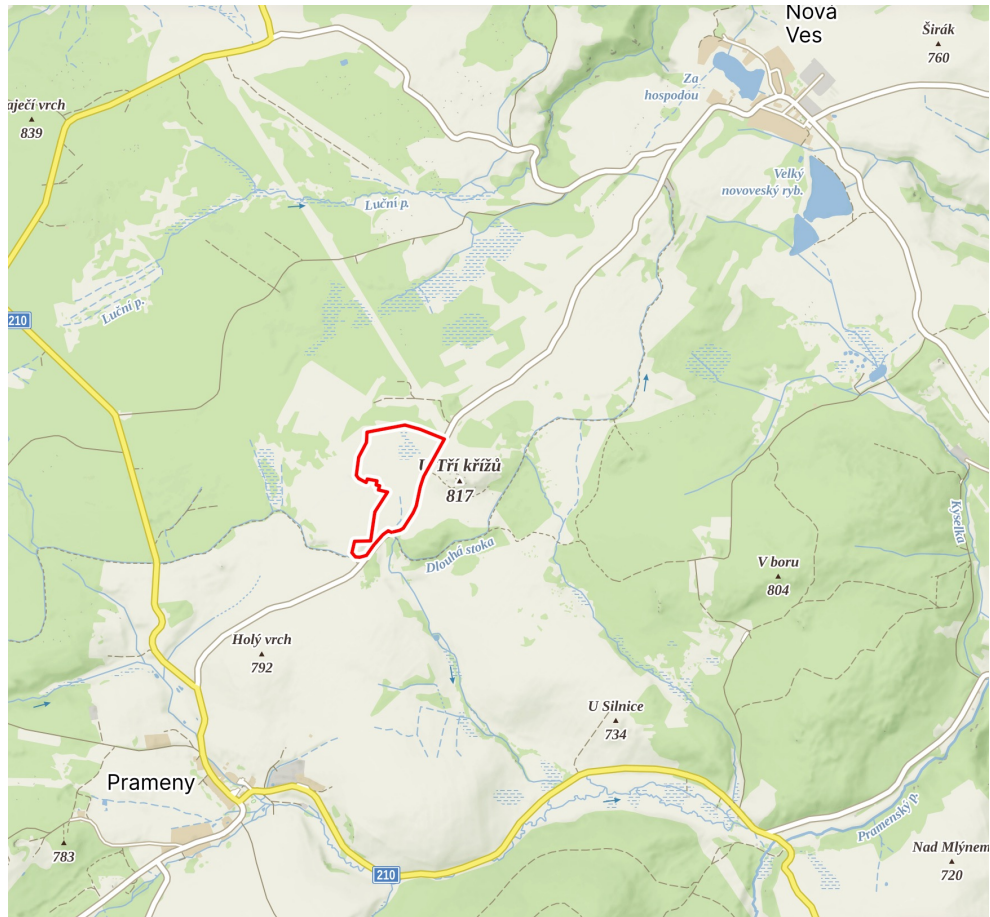
Žižkův vrch

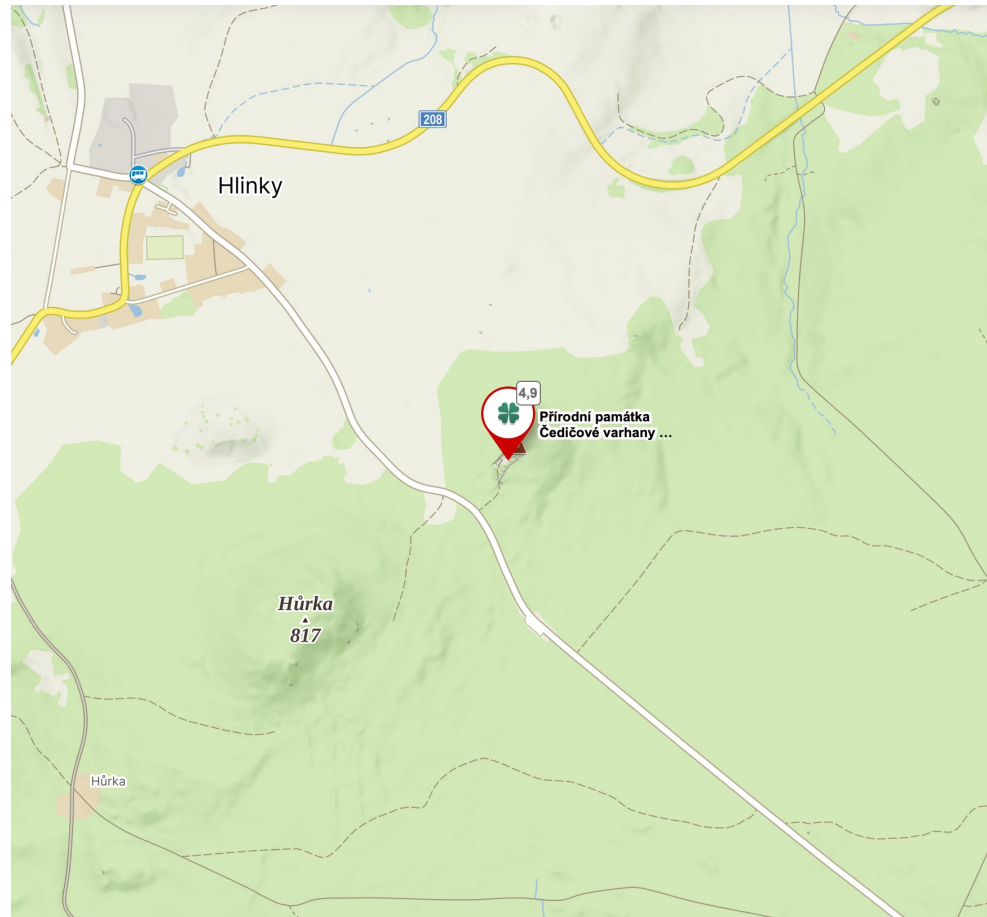
Křížky

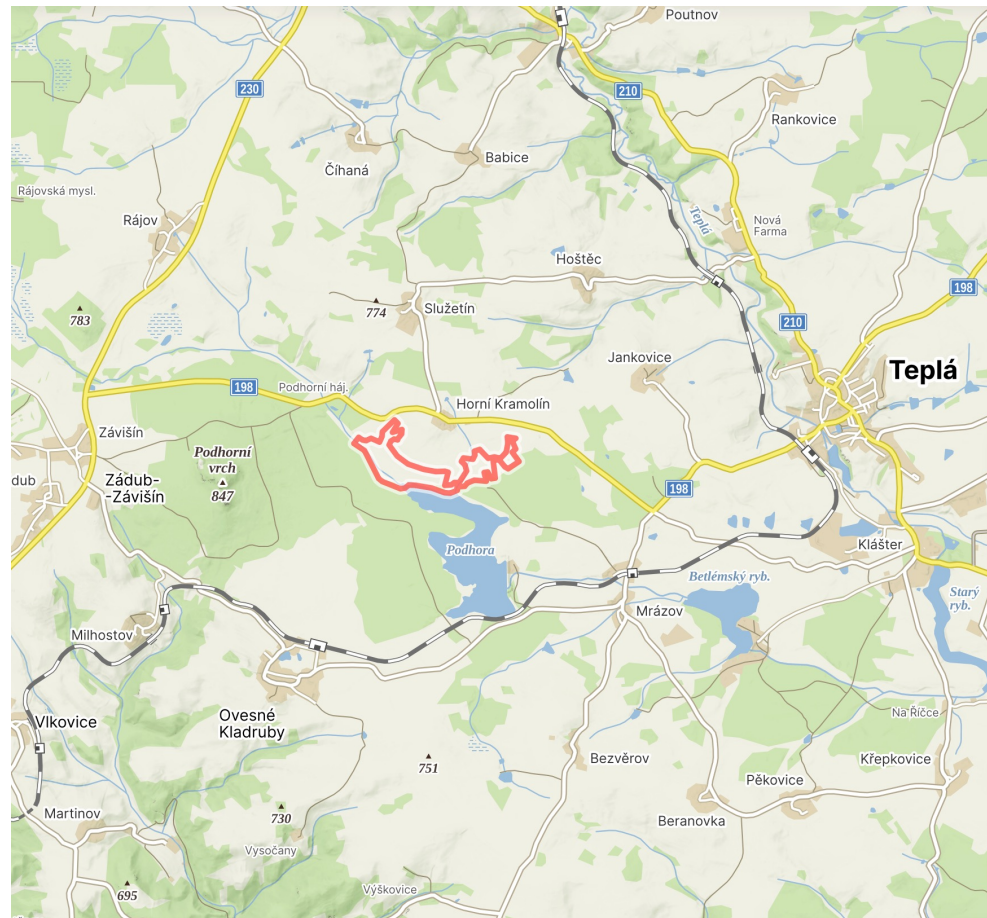
Úpolínová louka pod Křížky

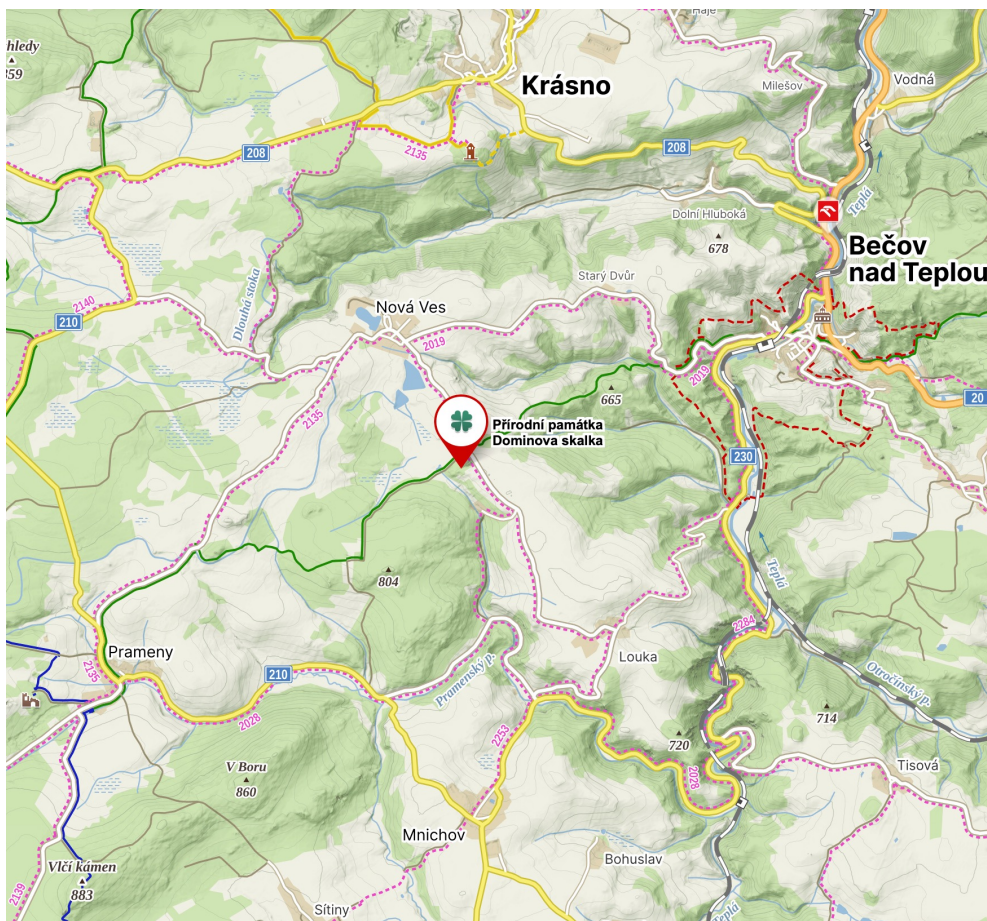
Čedičové varhany u Hlinek

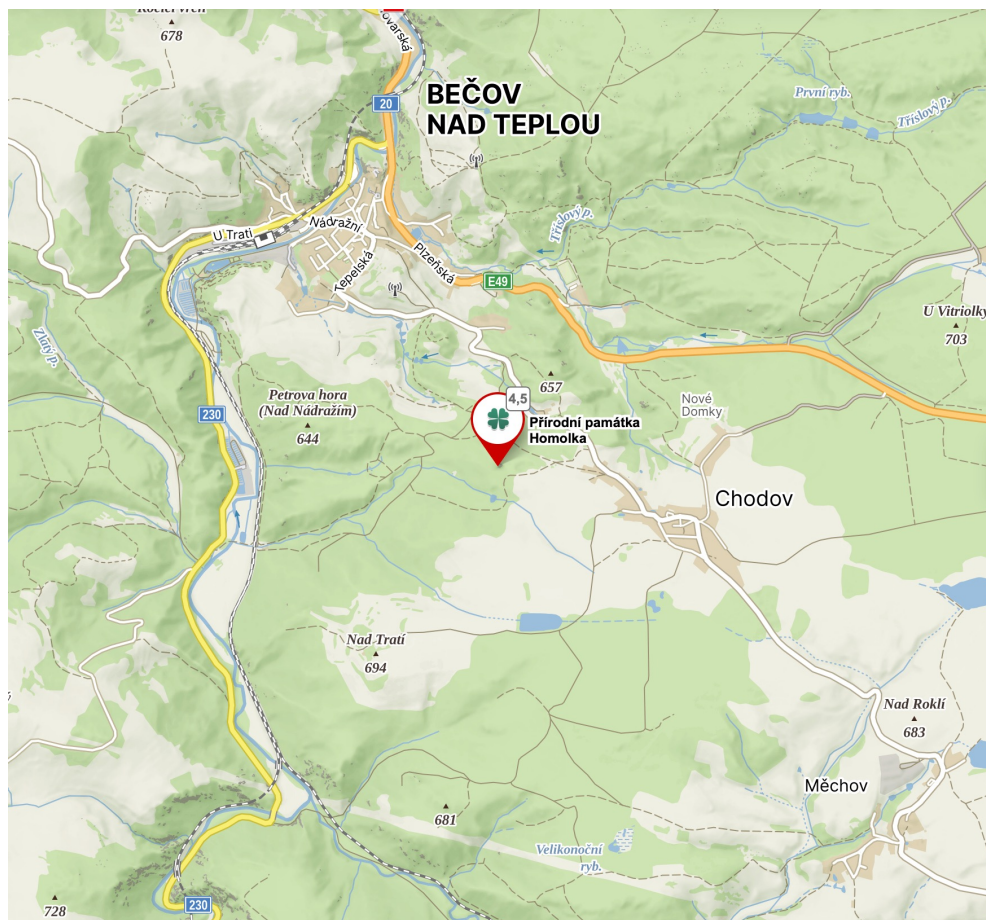
Čertkus

Dominova skalka

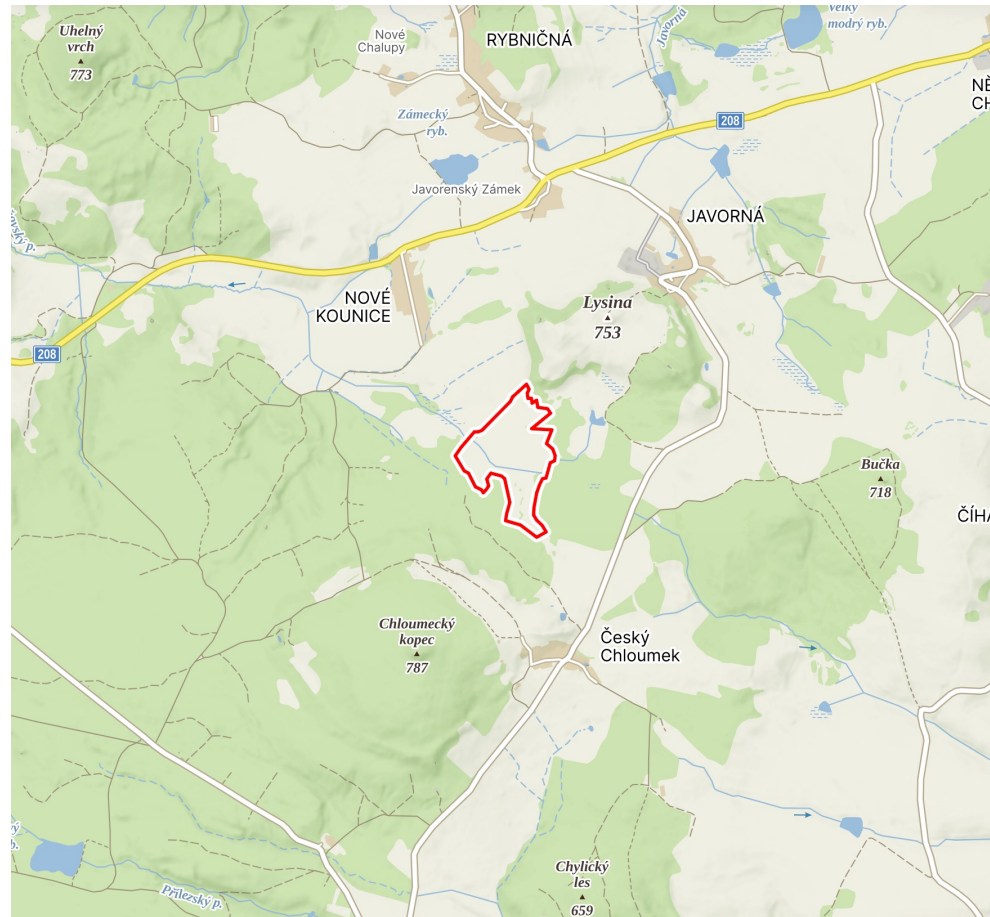
Homolka

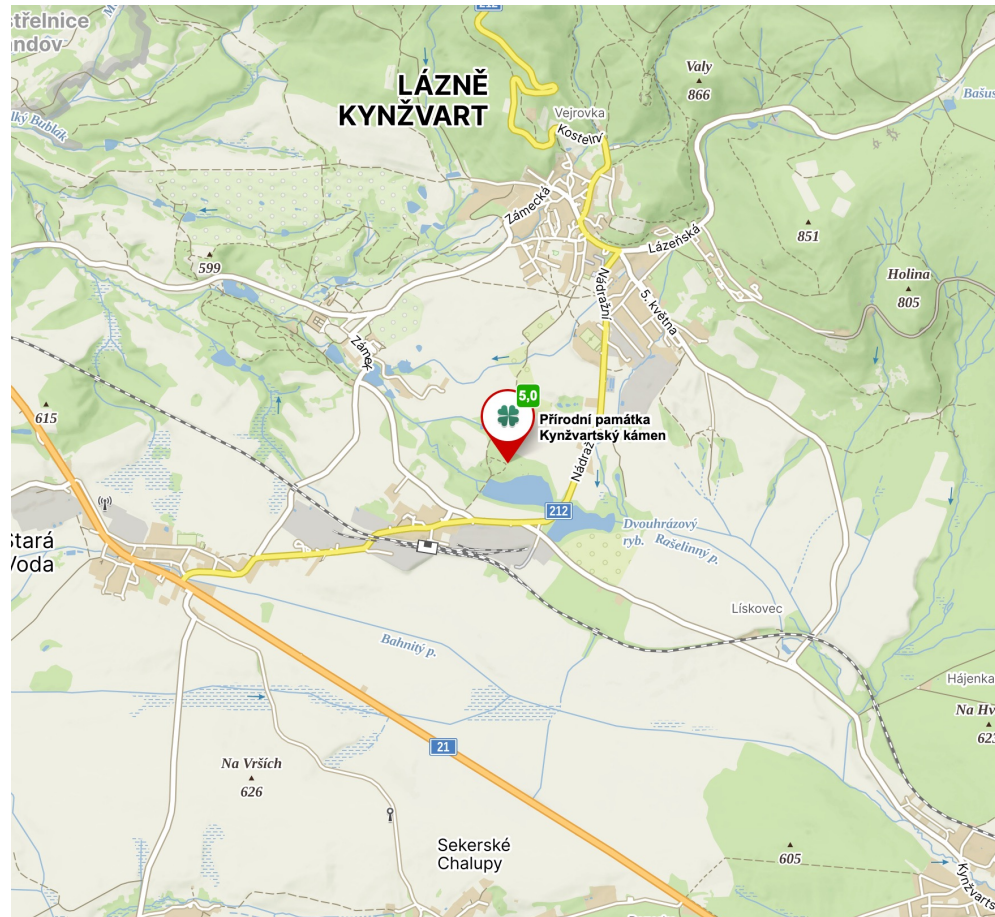
Hořečková louka na Pile

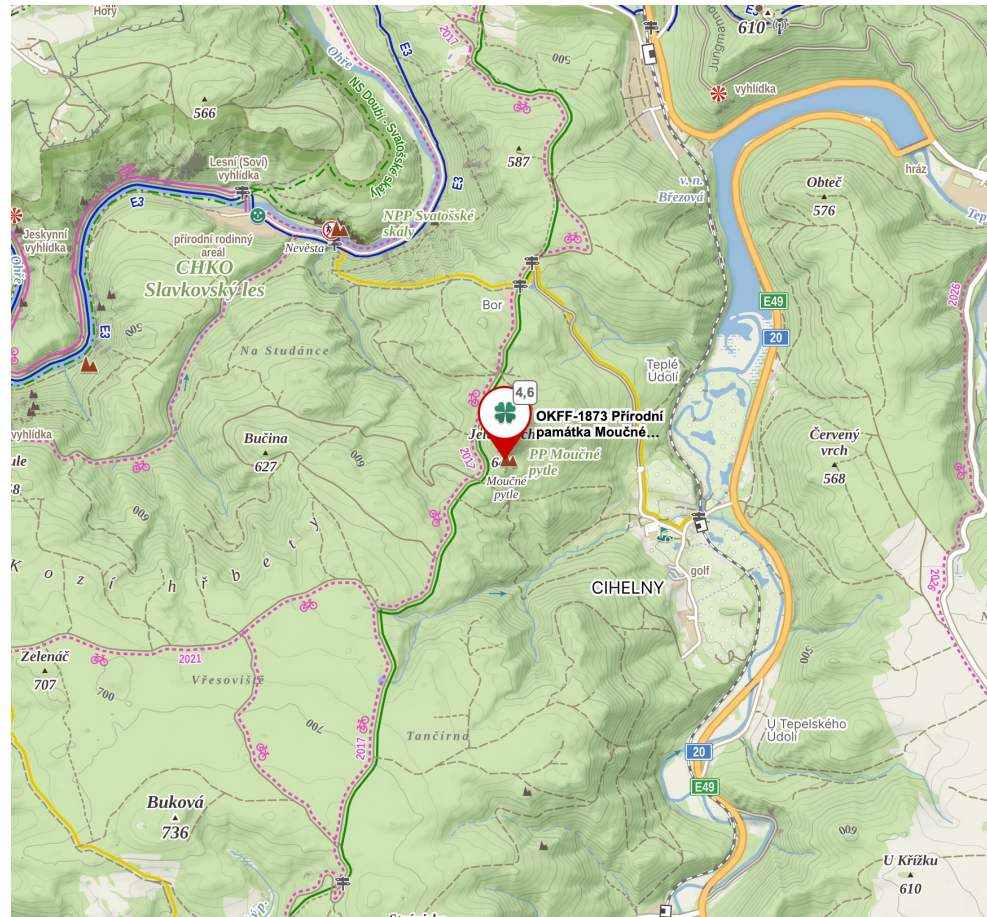
Kounické louky

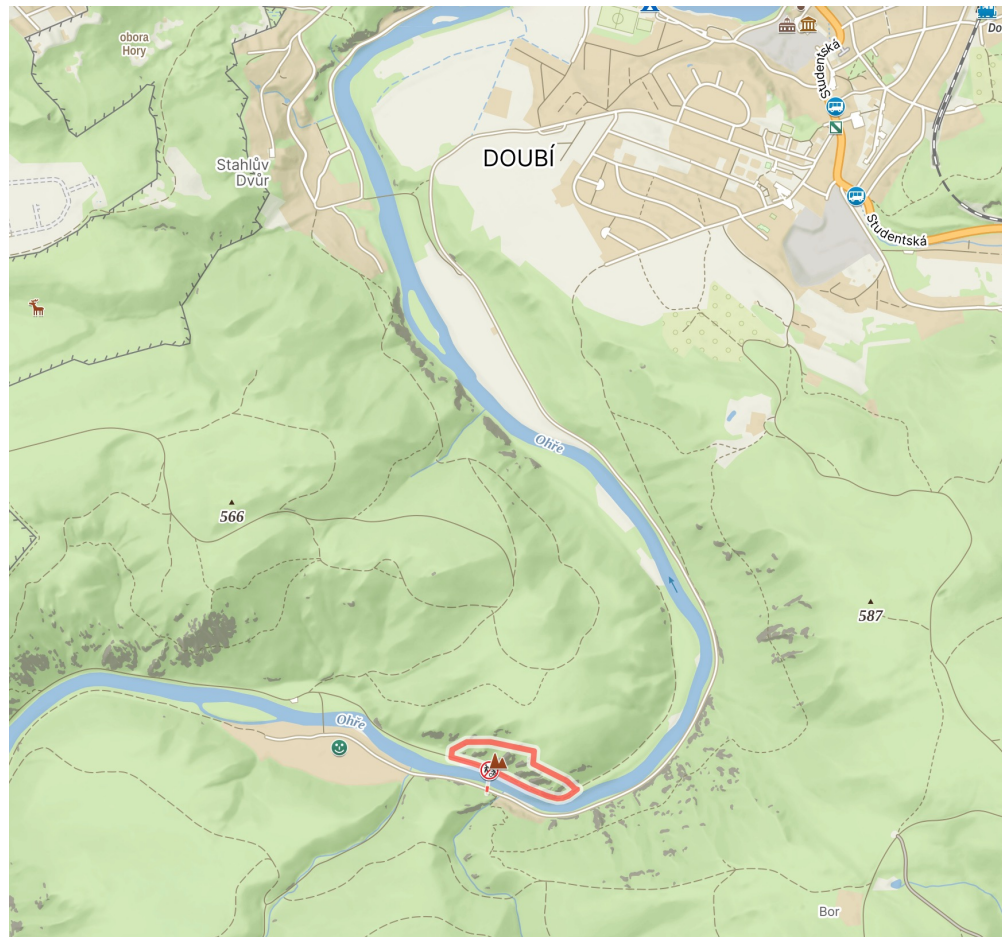
Kynžvartský kámen

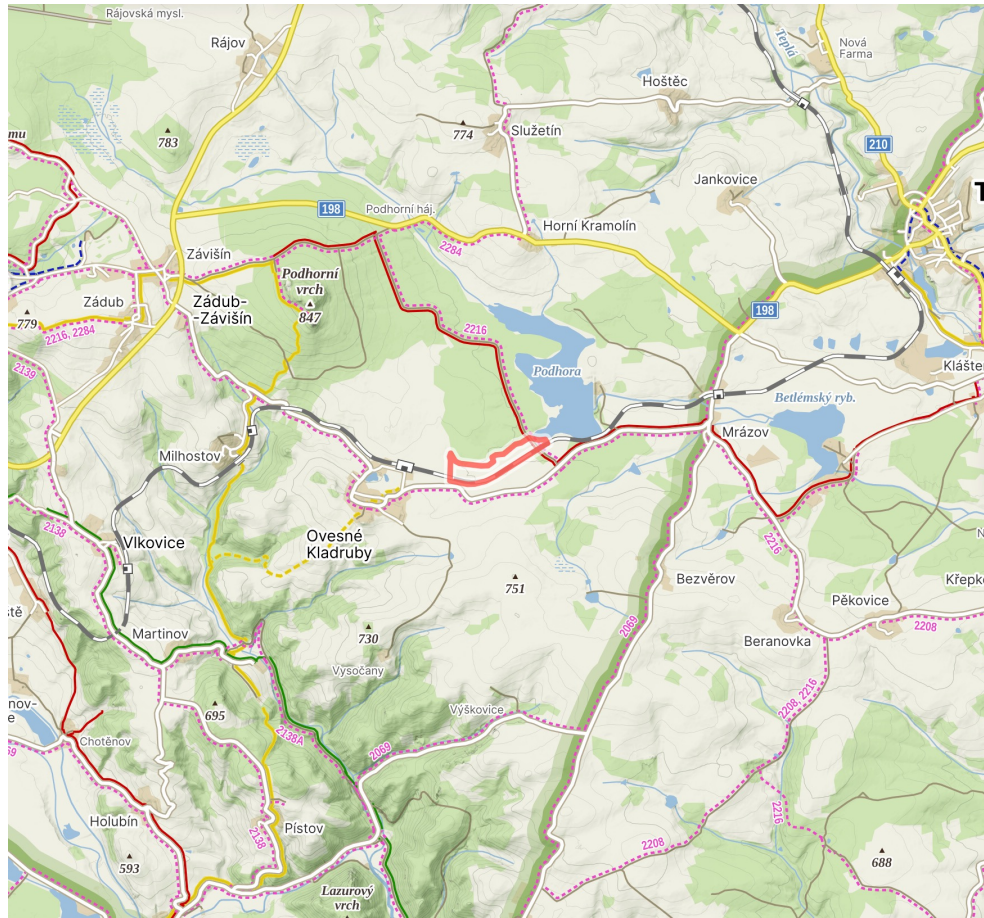
Moučné pytle

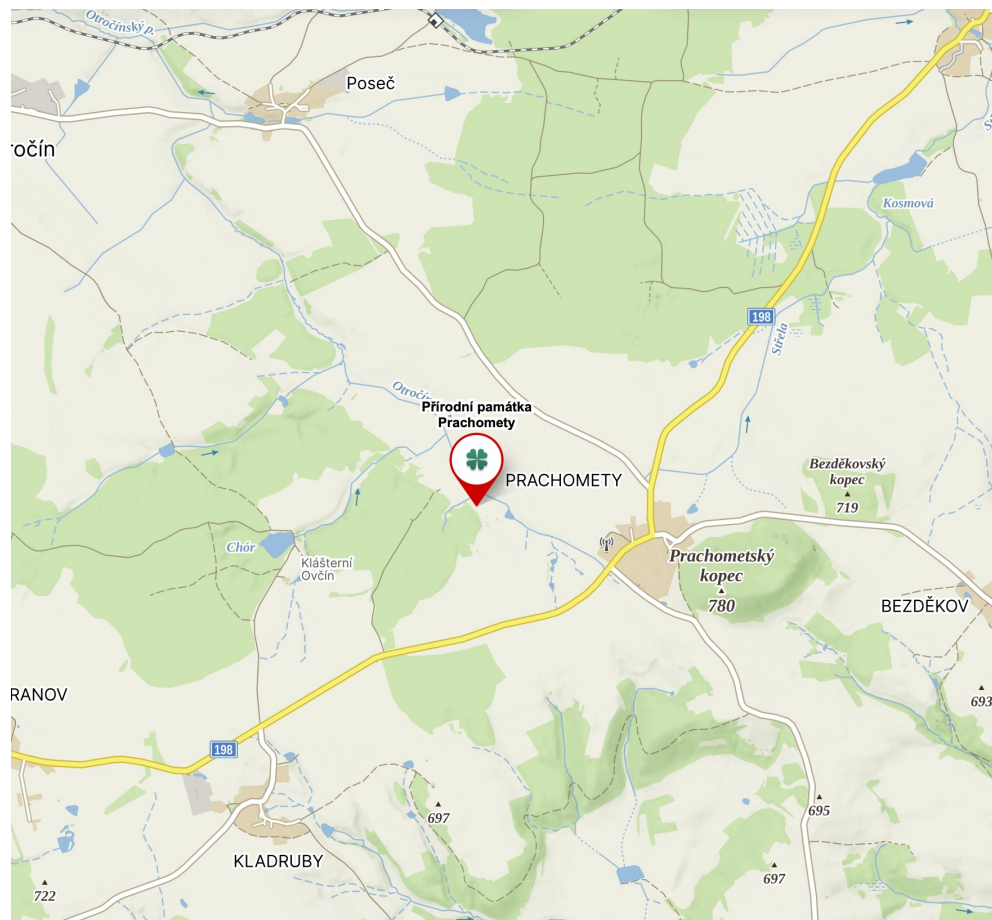
Svatošské skály

Podhorní slatě

Prachomety

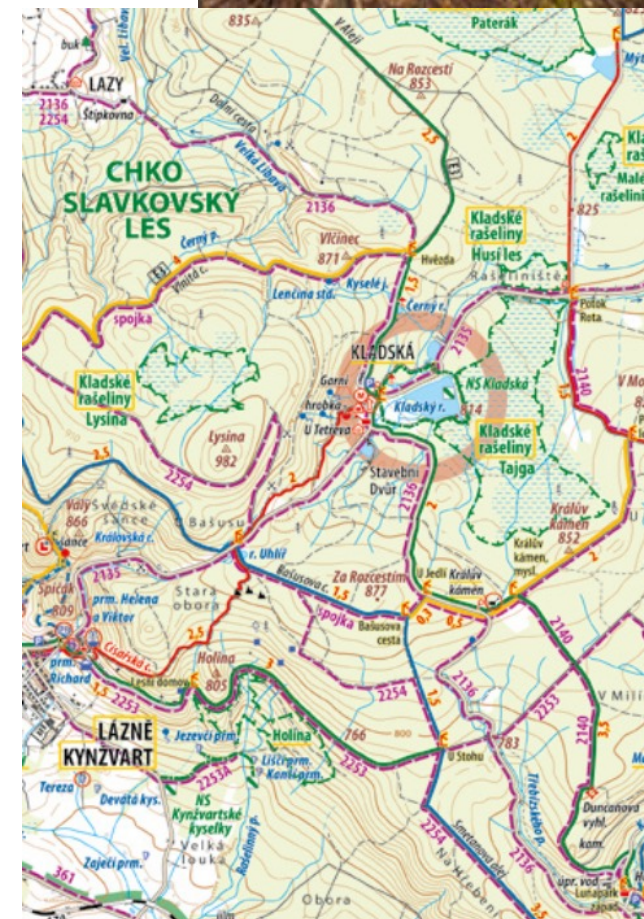
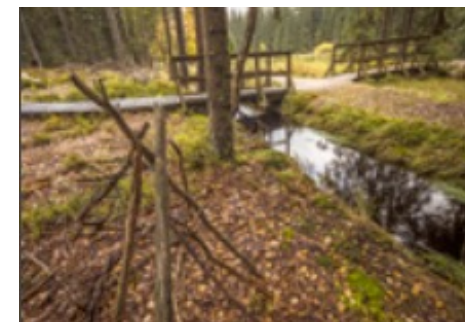
Kynžvartské kyselky

č. 1 Jezevčí kyselka, č. 2 Lyščí kyselka, č. 3 Kančí kyselka, č. 4 Zaječí kyselka, č. 5 Devátá kyselka. Úvodní informační panel s popisem lokality a jednotlivých pramenů. Co je minerální voda? Mapka s vyznačením území a pramenů zahrnutých do naučné stezky Prameny (Jezevčí pramen, Liščí prameny a Kančí pramen).

Kladská

č. 1 Naučná stezka Kladská – smysl a význam ochrany Slavkovského lesa, znak CHKO a symbolika rostliny arniky chlumní, geologický vývoj oblasti Slavkovského lesa, dřeviny bývalého zámeckého parku na Kladské, č. 2 Osada Kladská – historie osady Kladská, obyvatelé Kladského rybníka, č. 3 Lesní porosty – minulost a současnost lesních porostů ve Slavkovském lese, č. 4 Fauna Kladských rašelin – vznik vrchovišť a rašelin – slatiniště, přechodová rašeliniště, vrchoviště, č. 5 Květena Kladských rašelin, č. 6 NPR Kladské rašeliny – nejcennější hodnoty území Slavkovského lesa, jednotlivé části NPR, č. 7 Dlouhá stoka – historie středověké těžby cínu ve Slavkovském lese a technická památka plavební kanál Dlouhá stoka, č. 8 Chráněná krajinná oblast Slavkovský les; informační panely v pokračování za silnicí bez čísel. V okrajových částech širšího okolí Kladské, Lesy jako takové plní tři základní funkce, Půda je nedílnou součástí a důležitým faktorem, les je rostlinné a živočišné společenstvo, NS Kladská – úvodní panel u parkoviště (+ informační panel Kladská – Česko-bavorský geopark u parkoviště).

Smrad'och

č. 1 Návštěvní řád CHKO s mapkou okolí, č. 2 Vznik minerálních pramenů a mofet

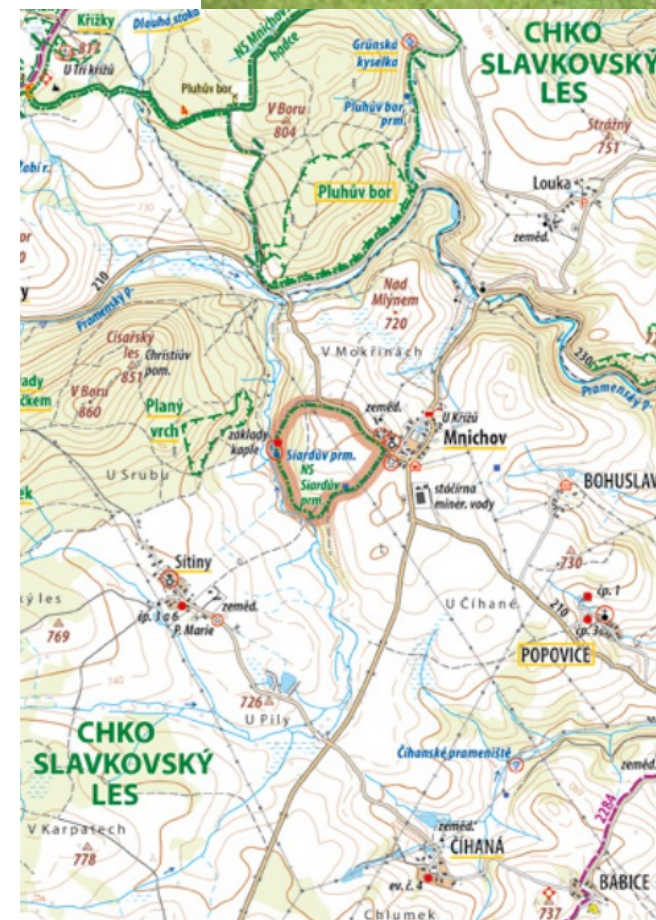
Mnichovské hadce

č. 1 Upolínová louka, č. 2 Křížky, č. 3 Dlouhá stoka, č. 4 Hadeč, č. 5 Brusírný hadce, č. 6 Pluhův bor, č. 7 Grünská kyselka, č. 8 Dominova skalka, č. 9 Novoveská kyselka

Siardův pramen

č. 1 Mnichov – barokní radnice s pranýřem, barokní kostel sv. Petra a Pavla s mumii z 18. století, č. 2 Kostelík sv. Jana Křtitele (Siardova kaple), č. 3 Siardův pramen (Svatá studna), č. 4 U mlýna – nedaleko bývalý Schöpplův mlýn, manufaktura na úpravu hadce a hadcové lomy

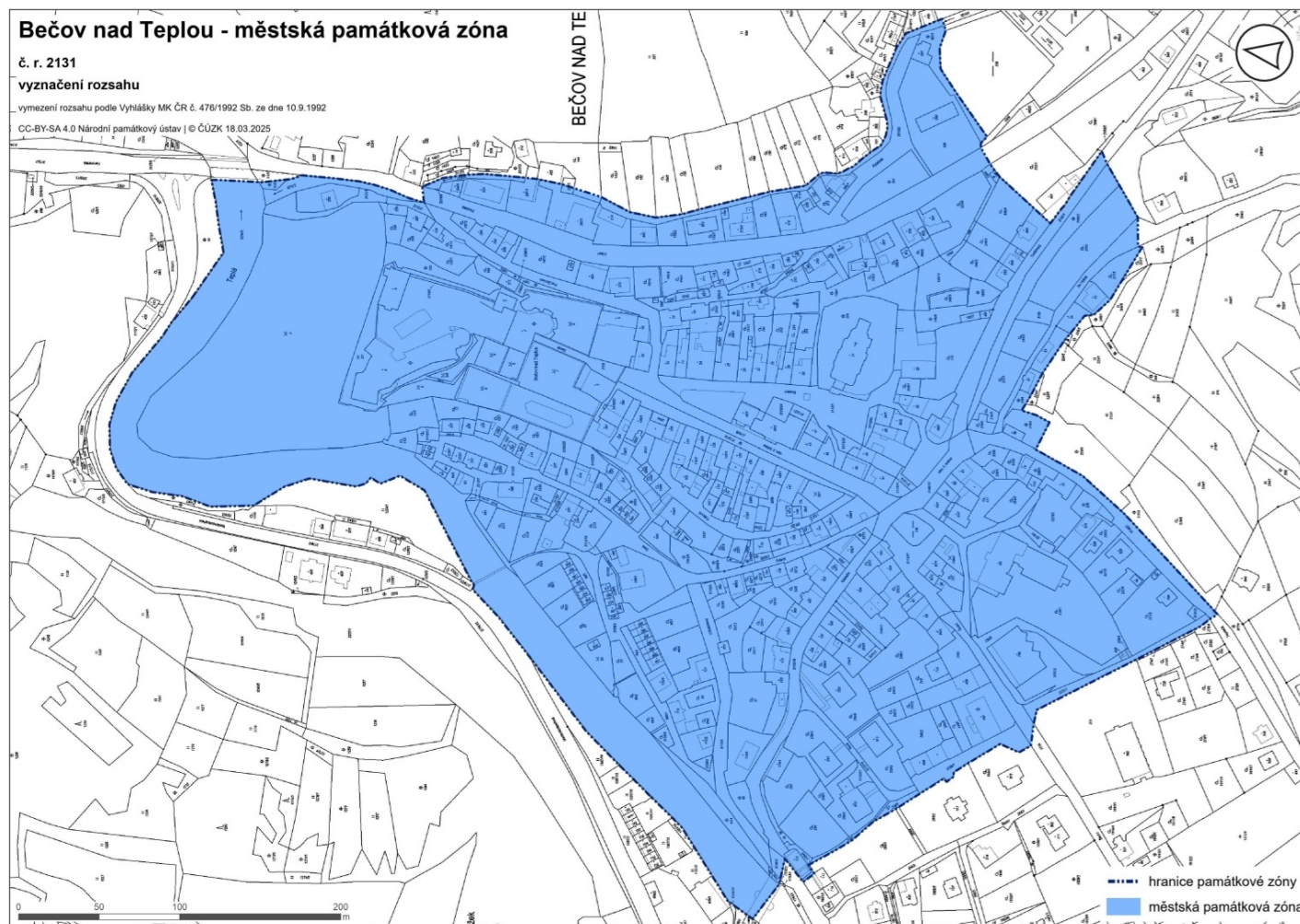

Šibeniční vrch

č. 1 O naučné stezce. Hrdelní soud a výkon hrdelních trestů, č. 2 Hrdelní tresty a trest oběšením, č. 3 Průvod k šibenici, č. 4 Kat, jeho povolání a společenské postavení, č. 5 Druhy šibenic, poprav a pohřbívání odsouzených

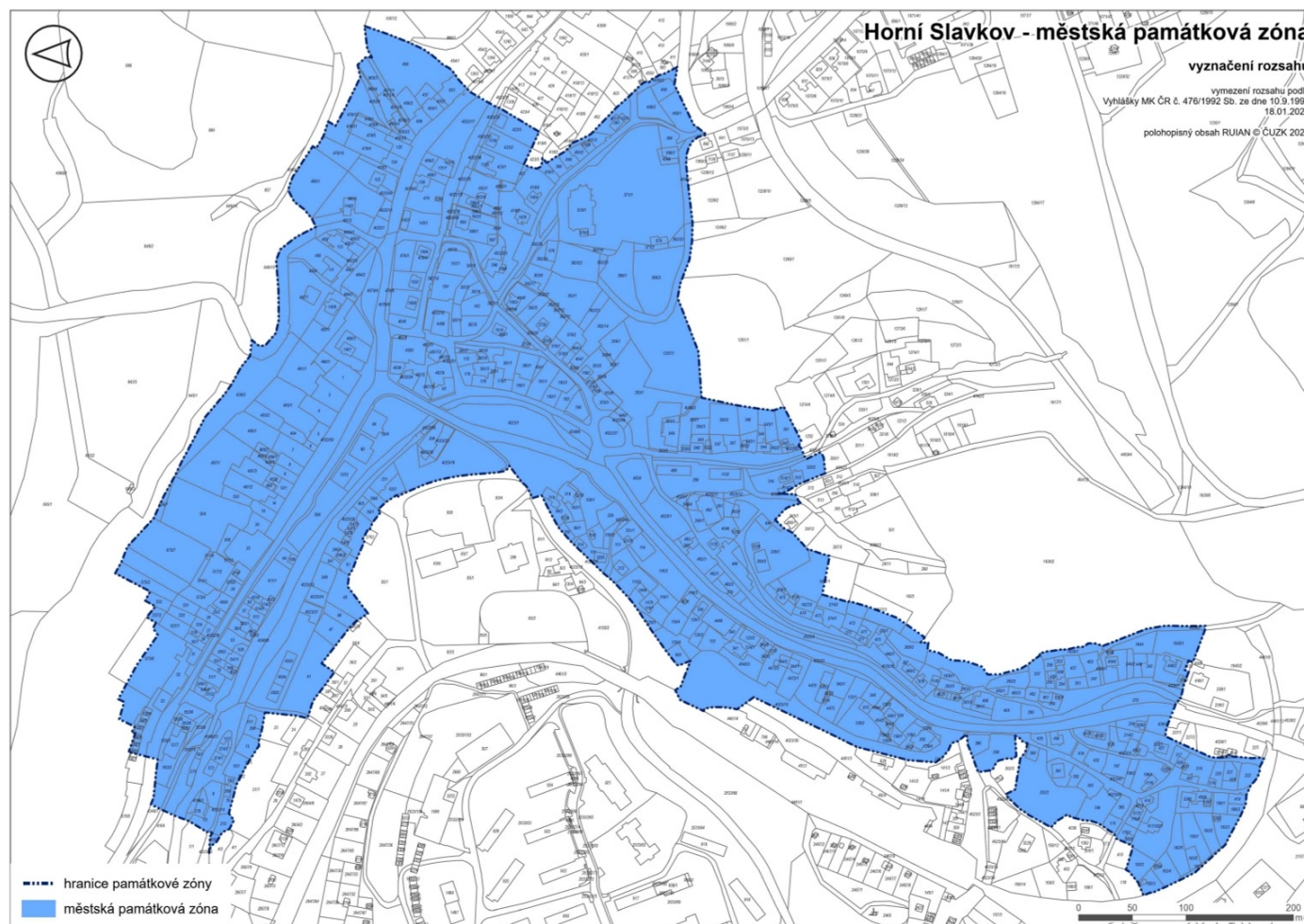

Bečov nad Teplou

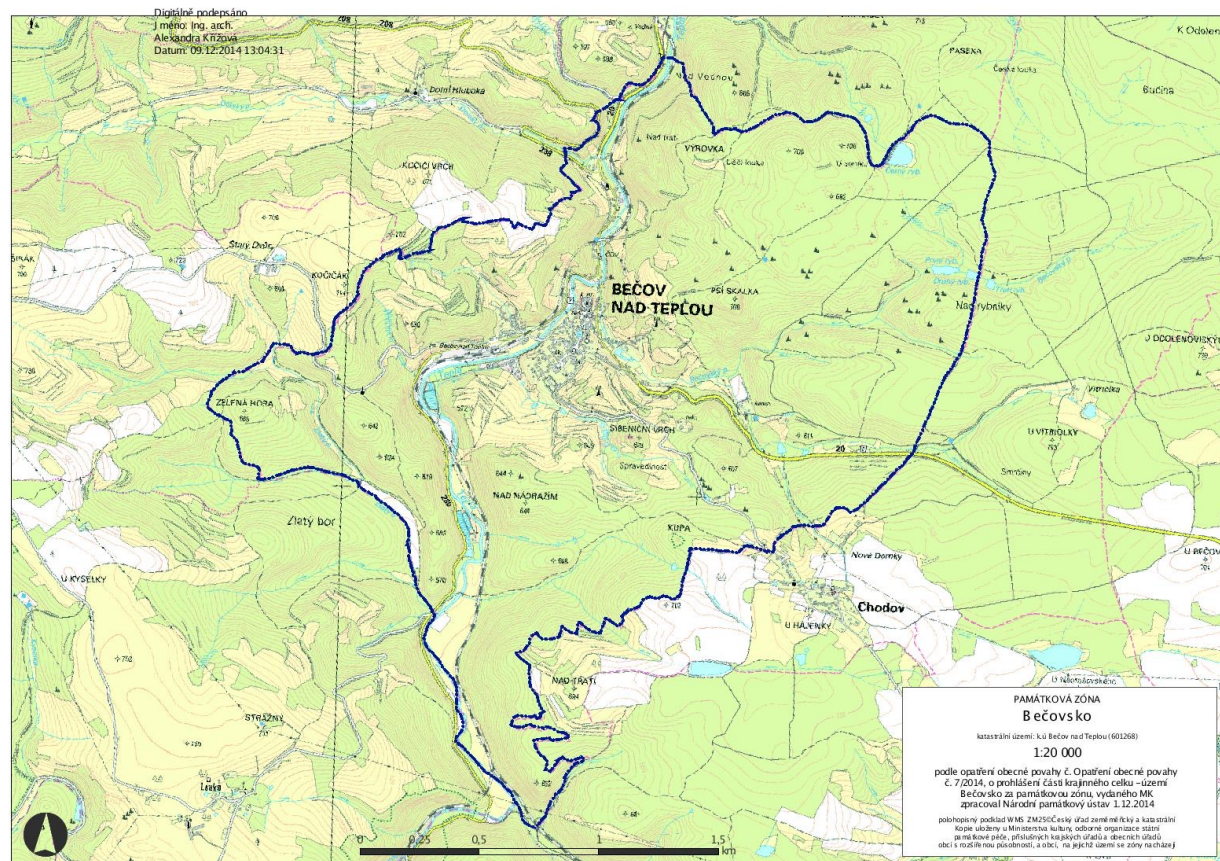

Horní Slavkov

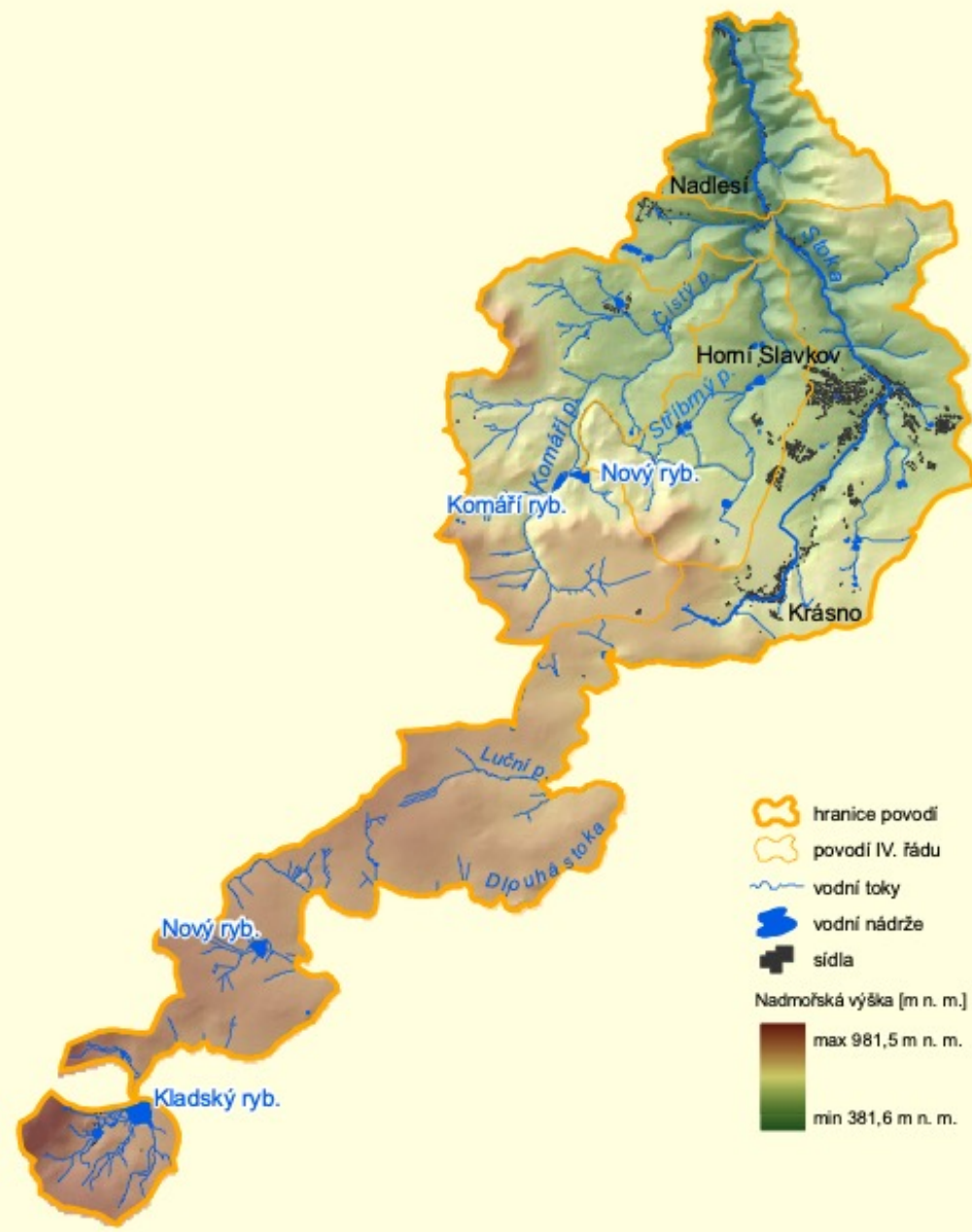
Bečovsko

Stoka

- Stoka je 12,9 km dlouhý potok ve Slavkovském lese v okrese Sokolov v Karlovarském kraji. Plocha jeho povodí měří 66,8 km².
- Celý tok se nachází v Chráněné krajinné oblasti Slavkovský les. Potok pramení v nadmořské výšce 770 metrů přibližně 1 km západně od Krásna. Nejprve teče východním směrem, po zhruba 1 kilometru se do něj zprava vlévá Dlouhá stoka. Potok přitéká do historického důlního revíru, ve kterém se po dobu několika století těžila nejprve cínová, později i wolframová ruda. Protéká Krásnem, obtéká bývalý důl Vilém, v jehož areálu se nachází Hornické muzeum Krásno a okolo propadliny cínového ložiska Schnödův peň pokračuje podél silnice II/209 do Horního Slavkova. U historického centra města se mění směr toku na severozápadní. Potok teče podél silnice, pod Horním Slavkovem přibírá důlní vody z dědičné štoly Kašpara Pluha. Pokračuje kolem kdysi slavné porcelánky Haas & Czjzek, první manufaktury na výrobu porcelánu v Čechách. Nedaleko odbočení silnice do Nadlesí se do potoka vlévá Čistý potok. Hlubokým údolím, lemovaným strmými svahy, dospěje potok do Lokte. Zde se vlévá jako pravostranný přítok do Ohře na jejím 185. říčním kilometru.
- Větší přítoky
  - Dlouhá stoka
  - Čistý potok

- hranice povodí
  - povodí IV. řádu
  - vodní toky
  - vodní nádrže
  - sídla
- Nadmořská výška [m n. m.]
- max 981,5 m n. m.
  - min 381,6 m n. m.

0 0,5 1 2 3 4 km

1:125 000

Dlouhá stoka

- Dlouhá stoka je umělý vodní kanál, významná technická památka, od roku 2003 nejprve jako kulturní památka a od roku 2014 jako národní kulturní památka zapsaná do seznamu pod názvem Dlouhá stoka s rybníky Kladským a Novým. Protíná velkou část Slavkovského lesa a její délka je 24,2 km. Nachází se v katastrálních územích Krásno nad Teplou, Mariánské Lázně, Nová Ves u Sokolova a Prameny. Nejdelší část vlastního umělého kanálu leží k. ú. Prameny, nejkratší v k. ú. Mariánské Lázně.
- Dlouhá stoka odtéká z Kladského rybníka v nadmořské výšce 810 m a pokračuje dále přibližně ve směru od západu k východu. Jiné zdroje ovšem považují za začátek Dlouhé stoky výpust z výše položeného Kynžvarského rybníka v nadmořské výšce 820 m. Teče kolem obce Prameny, za obcí míjí Národní přírodní památky Upolínovou louku pod Křížky a Křížky, nacházejí se nad jejím levým břehem. Pokračuje severovýchodním směrem k obci Nová Ves, kde se z ní odebírá voda pro malou úpravnu vody k zásobování obyvatel Nové Vsi. Před Krásnem teče pod vrchem Na vyhlídce (též Krásenský vrch, 778 m n. m.) s kamennou rozhlednou. Dlouhá stoka končí v obci Krásno a pokračuje jako potok Stoka, resp. se do tohoto potoka vlévá.
- Dlouhá stoka byla využívána od roku 1547 k plavení dřeva[9] a zásobování vodou cínových dolů v okolí Horního Slavkova a Čisté, kde ve své době ležela jedna z nejbohatších ložisek cínových rud v Evropě. Cín ze Slavkovského lesa během 1. poloviny 16. století ovládl téměř všechny hlavní evropské trhy.
- Tato důmyslná soustava vodních děl, jejíž součástí jsou i retenční rybníky s přibližným objemem vody 630 000 m³ vody, umožňovala provozování báňských děl na hlavních cínových ložiskách ve Slavkovském lese.

Teplá

- Teplá (německy Tepl) je řeka v Karlovarském kraji. Pramení u Mariánských Lázní, protéká městy Teplá a Bečov nad Teplou. V Karlových Varech teče podél kolonády a u Ostrovského mostu se vleává do Ohře. Její celková délka je 65,1 | km. Plocha povodí měří 384,9 km².
- Teplá pramení v nadmořské výšce okolo 790 m na rašeliništních loukách, severně od Podhorního vrchu, asi 3 kilometry severovýchodně od Mariánských Lázní. Prameniště Teplé je přírodní rezervací.
- Zpočátku teče jako potok východním až jihovýchodním směrem. O obce Zádub-Závišín se kříží se silnicí II/210 a u Horního Kramolína se silnicí II/198. Ze severní strany obtéká Podhorní vrch. Napájí vodní nádrž Podhora, která leží v nadmořské výšce 695 m a je zdrojem pitné vody pro Mariánské Lázně. U vesnice Mrázov poprvé teče pod železniční tratí 149 Karlovy Vary – Mariánské Lázně. Napájí velký Betlémský rybník, který je rekreační oblastí.
- Asi po 15 kilometrech toku se stáčí severním směrem a napájí protáhlý Starý rybník. Míjí klášter Teplá a protéká městem Teplá, ve kterém napájí několik dalších menších rybníků. Poté teče k severozápadu podél železniční trati 149 a silnice II/210. Za Poutnovem se Teplá stáčí na sever a teče jen podél trati, která ji zde na úseku 2 km překonává čtyřmi mosty. Její údolí má místy kaňonovitý ráz.
- U soutoku s Pramenským potokem řeka opouští rozsáhlé území obce Teplé. Odtud se až po soutok s Otročínským potokem rozkládá rezervace Udolí Teplé se zachovalými zalesněnými svahy. Zde je kromě trati vedena podél řeky i silnice II/230.
- Niže na řece leží Bečov nad Teplou, kde řeka teče pod stejnojmenným hradem a zámekem. Zde se k ní připojuje silnice I/20 Plzeň – Karlovy Vary.
- Z Bečova teče Teplá stále severním směrem přes vesnice Vodná, Krásný Jez a Teplička. U vodní nádrže Březová se řeka odpojuje od silnice I/20 i od železniční trati. Na krátký úsek se zde stáčí na východ a protéká obcí Březová. Zde přibírá svůj nejdelší přítok – Lomnický potok.
- Pod Vyhlídkou Karla IV. vtéká na území Karlových Varů, kde vytváří svůj nejznámější úsek od grandhotelu Pupp kolem Vřídelní a Mlýnské kolonády až k hotelu Thermal známému konáním mezinárodních filmových festivalů. Přes Teplou zde vede množství lávek a několik mostů. Řeka dále protéká centrem Karlových Varů a v nadmořské výšce 380 m se zprava vleává do Ohře.
- Větší přítoky
  - levé – Pramenský potok
  - pravé – Otročínský potok, Lomnický potok

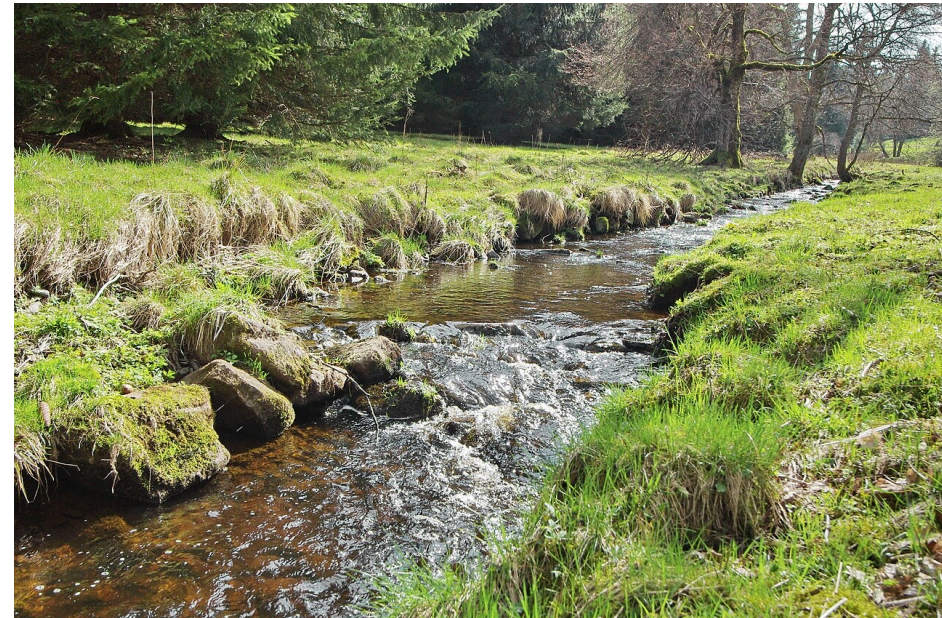
Mnichovský potok

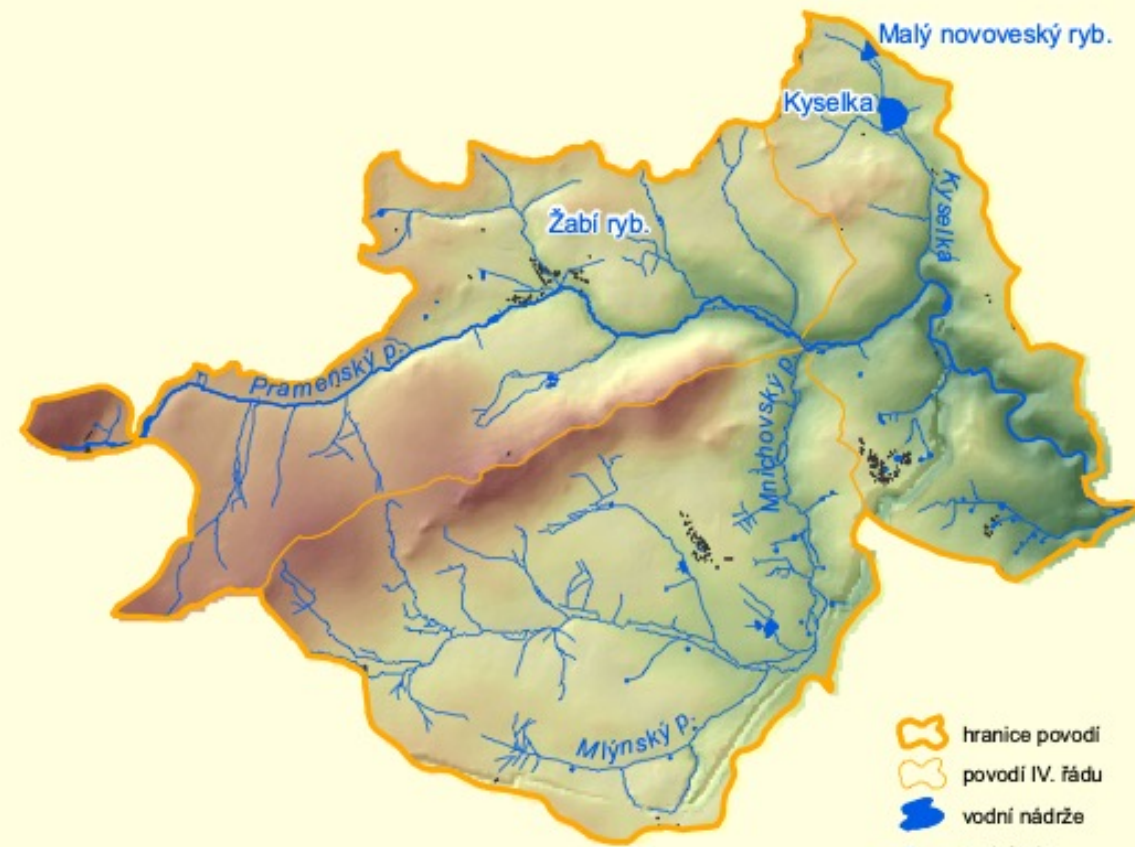
- Mnichovský potok je 11,3 km dlouhý potok ve Slavkovském lese v okrese Cheb v Karlovarském kraji. Plocha jeho povodí měří 22,2 km².
- Celý tok Mnichovského potoka se nachází v Chráněné krajinné oblasti Slavkovský les. Pramení v nadmořské výšce 815 metrů na severovýchodním svahu vrchu Modrý kámen, východně od Národní přírodní rezervace Kladské rašeliny. Nejprve teče jihovýchodním směrem až k silnici z Pramenů do Mariánských Lázní, kde se otáčí k severovýchodu, později k východu. Od silnice č. 230 mezi Rájovem do Mnichovem pak již teče severním směrem. Přibližně 1,5 km severozápadně od Mnichova se vlévá do Pramenského potoka, jako jeho pravý a zároveň nejdelší přítok.
- Větší přítoky
  - Mlýnský potok

Pramenský potok

- Pramenský potok (dříve uváděn jako potok Roda) je levostranný přítok řeky Teplé v okrese Cheb v Karlovarském kraji. Jeho délka činí 16,5 km. Plocha povodí měří 54,0 km². Potok je vodohospodářsky významný tok I. třídy čistoty vody.
- Pramení v nadmořské výšce 856,9 metrů ve Slavkovském lese poblíž osady Kladská, asi 7 kilometrů severně od Mariánských Lázní. Pod hrází Kladského rybníka jsou vody potoka převedeny malým betonovým akvaduktem přes Dlouhou stoku, která z rybníka odtéká. Potok dále teče souběžně s Dlouhou stokou k východoseverovýchodu a protéká vesnicí Prameny. Zde poblíž potoka vyvěrají na několika místech minerální prameny, jichž dříve využívaly dnes již zaniklé Alžbětinské lázně. Pod Prameny se potok mírně stáčí k východu a teče mělce zaříznutým údolím bohatým na meandry; břehy jsou hojně porostlé vrbou jívou. V nadmořské výšce 590 metrů se poblíž železniční zastávky Louka u Mariánských Lázní vlévá do řeky Teplé na jejím 35,1 říčním kilometru.
- Větší přítoky
  - Kyselka
  - Mnichovský potok

- hranice povodí
- povodí IV. řádu
- vodní nádrže
- vodní toky
- sídla
- max 949,3 m n.m.
- min 590,0 m n.m.

0 0,5 1 2 3 4 km

1:100 000

Otročínský potok

- Otročínský potok, nazývaný také Debrný potok, je vodní tok v Tepelské vrchovině a Slavkovském lese v okresech Cheb a Karlovy Vary v Karlovarském kraji. Je pravostranným přítokem řeky Teplé. Délka toku činí 12,6 km. Plocha jeho povodí měří 35,9 km².
- Potok pramení v Tepelské vrchovině, zhruba 750 m severně od Kladrub, v nadmořské výšce 705 m. Od pramene teče nejprve severním až severovýchodním směrem. V horní části povodí Otročínského potoka se v mělkém údolí jeho bezejmenného pravostranného přítoku nachází přírodní památka Prachometry. Od ústí výše zmíněného přítoku se mění směr toku na severozápadní a pokračuje k vesnici Poseč. V nivě potoka vyvěrají tři minerální prameny označované jako Posečský trojpramen. Západním směrem přitéká potok k Otročínu, severně od něhož přijímá zleva Nadlucký potok. Mezi železničními zastávkami Poseč a Otročín, nad ústím Nadluckého potoka, podtéká železniční trať Rakovník – Bečov nad Teplou. Zde opouští Tepelskou vrchovinu a dále již podél železniční trati pokračuje ve Slavkovském lese. Až k soutoku s Teplou protéká hlubokým údolím pod severním svahem Lysého vrchu (714 m) v CHKO Slavkovský les. Do Teplé se vlévá zprava, necelé 3 km jižně od Bečova nad Teplou, v nadmořské výšce 540 m.
- Větší přítoky
  - Nadlucký potok

Bečovský potok

- Bečovský potok (též Tříslavský potok) je pravostranným přítokem Teplé ve Slavkovském lese v okrese Karlovy Vary v Karlovarském kraji. Délka toku měří 5,1 km. Plocha jeho povodí měří 10,1 km².
- Potok pramení u východního okraje Slavkovské lesa v lesích mezi Bečovem nad Teplou a Krásným Údolím. Jeho pramen se nachází v nadmořské výšce okolo 690 metrů. Od pramene teče lesní krajinou západním směrem a přitéká do Evropsky významné lokality Bečovské lesní rybníky s mnoha chráněnými druhy rostlin a živočichů, na území, které je pravidelným lovištěm čápa černého (*Ciconia nigra*). Balvanitým údolím teče potok do Bečova nad Teplou, kde se pod bečovským hradem a zámek vlévá do Teplé na jejím 26 říčním kilometru.

Lomnický potok

- Lomnický potok je pravostranný přítok řeky Teplé v okrese Karlovy Vary v Karlovarském kraji. Délka jeho toku činí 27,7 km. Plocha povodí měří 97,4 km². Potok patří do pstruhového pásma.
- Potok pramení v katastru Bražec u Hradiště ve vojenském újezdu Hradiště jižně do vrchu Větrovec (901 m) v nadmořské výšce 875 m. Poblíž se nachází bývalá obec Doupovské Mezilesí, která byla kvůli zřízení vojenskému prostoru v roce 1945 vystěhována. Oblast leží 7 km severoseverovýchodně od Bochova a 14 km východně od Karlových Varů.
- Zpočátku teče potok jihozápadním směrem jižně od Vysoké pláně (890 m) a Plešivce (842 m). Prvním větším rybníkem na jeho toku je Zelený rybník na hranici vojenského újezdu Hradiště ležící 3 km severozápadně od Bochova. Potok dále teče vlevo do vrchu Roháč (728 m), podchází pod silnici I/6 Praha–Karlovy Vary a protéká první vesnicí, Horními Tašovicemi, kde vytváří několik menších rybníků. Za nimi, u Tašovického mlýna, se postupně stáčí na západ až severozápad. Před Dlouhou Lomnicí se nad jeho levým břehem nachází přírodní památka Louky u Dlouhé Lomnice. Potok protéká Dlouhou Lomnicí, podle níž dostal své jméno. Za Dlouhou Lomnicí přitéká k východnímu okraji přírodní památky Lomnický rybník, kterou protéká směrem k západu. Po 2 km napájí největší rybník na své trase, Velký Lomnický rybník (někdy označovaný jako Velký lesní rybník). U něj potok v údolní nivě vytváří několik ramen. Odtud teče mimo cesty lesní oblastí do obce Pila. Před ní přibírá své největší přítoky – zprava Mlýnský potok a zleva potok Javorná (oba měří kolem 7 km).
- Za obcí Pila vtéká do chráněné krajinné oblasti Slavkovský les a zde vytváří přehradu Stanovice, která má rozlohu 1,42 km² a délku 3 km, a jejímž hlavním účelem je zásobování Karlových Varů a okolí pitnou vodou. Přehrada leží 1 km severovýchodně od obce Stanovice a 7 km jižně do Karlových Varů. Přitéká do ní další významný přítok – Dražovský potok.
- Od přehradní hráze teče Lomnický potok lesním kaňonem převážně severním směrem. Zleva míjí Zámecký vrch (624 m) a 4 km jižně do Karlových Varů se v obci Březová v nadmořské výšce 415 m vlévá zprava do řeky Teplá.
- Větší přítoky
  - Chloumecká strouha, Javorná, Dražovský potok
  - Mlýnský potok

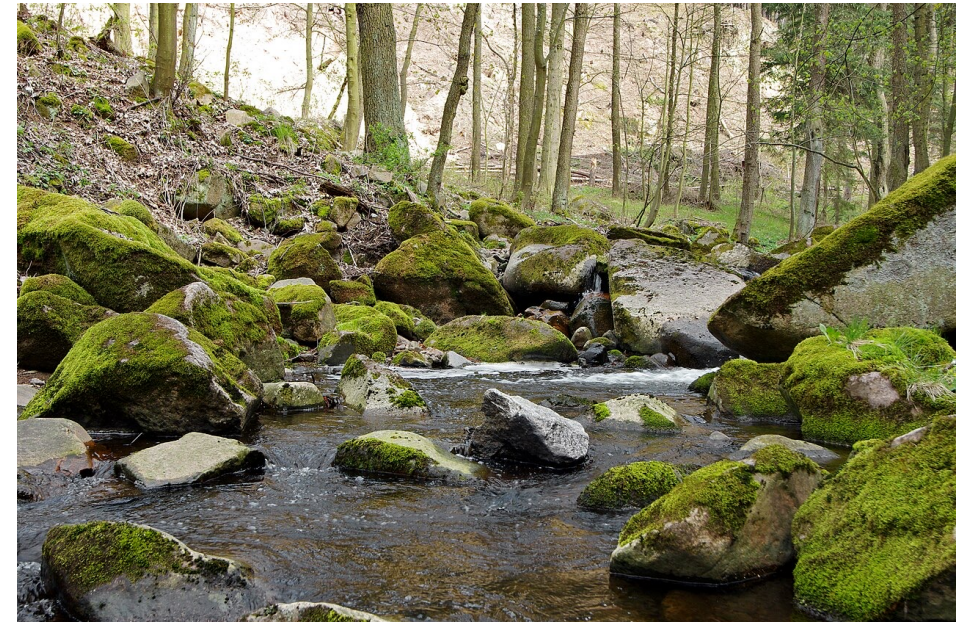
Velká Libava

- Libava (též Velká Libava) je vodní tok ve Slavkovském lese v Karlovarském kraji, pravostranný přítok Ohře. Je dlouhý 22,0 km a je nejdelším vodním tokem na území Slavkovského lesa. Plocha jeho povodí měří 68,6 km².
- Potok pramení v katastrálním území Mariánské Lázně asi jeden kilometr severovýchodně od vrcholu Vlčinec (871 m n. m.) v nadmořské výšce kolem 840 metrů. Nejprve teče na jih, ale po několika stech metrech se otočí na severozápad, přijme vodu Černého potoka a teče okolo odvalů z doby těžby uranových rud. U osady Lazy míjí bývalý Kasprův mlýn, od kterého teče na sever. Pod bývalým Kasprovým mlýnem a Dolními Lazy roste v okolí potoka mnoho mohutných smrků, z nichž nejmohutnější je Sychravův smrk s obvodem kmene 490 cm. Protéká zaniklou osadou Dolní Lazy, u které zprava přibírá potok Mřínek a později také zprava potok Rabůvka a vtéká do vodní nádrže Rovná. Z ní pokračuje ještě 1,5 km k severu. Poté se potok stáčí na západ a nad pravým břehem míjí Kostelní Břízu. Východně od osady Dvorečky vtéká do obory Studánka a lesnatým údolím pokračuje znovu k severu. Za oborou podtéká dálnici D6, kde překračuje hranici Sokolovské pánve, obtéká obec Libavské Údolí a v nadmořské výšce 415 metrů se vlévá zprava do Ohře. Ještě před Libavským Údolím přijímá levostranný přítok Malou Libavu.
- Nad soutokem Velké a Malé Libavy se nachází ostroh se zbytky zaniklého středověkého městečka a hradu ztotožňovaného se jménem Kager.
- Větší přítoky
  - Mřínek – dříve Gründelbach později Údolní potok
  - Rabůvka – dříve Rababach
  - Malá Libava

Lobezský potok

- Lobezský potok je pravostranný přítok řeky Ohře v Karlovarském kraji. Teče v okresech Cheb a Sokolov. Délka toku činí 19,5 km, podle jiného zdroje činí délka potoka 19,95 km. Plocha povodí měří 42,85 km².
- Potok pramení v centru Slavkovského lesa v národní přírodní rezervaci Kladské rašeliny, její lokalitě Paterák, dříve označované jako Zankovo rašeliniště (Zankfilz), asi 5 km jižně od zaniklé osady Vranov. Odsud vytékají tři menší potůčky, které se na okraji rašeliniště spojují do jednoho toku, což je považováno za pramen Lobezského potoka. Horní tok pokračuje severním směrem podmáčenými smrčínami až k místu kde stával Bühnlův mlýn. Dále potok teče nejprve lesem a potom loukami po okraji lesa až k místu, kde zprava přijímá Chalupecký potok. Odtud pokračuje k osadě Podstrání, dále pak podél silnice II/210 hlubokým údolím až k zaniklé obci Vítkov. Mezi zaniklým Vítkovem a okrajem Sokolova byl Lobezský potok sveden do přibližně 3 km dlouhého umělé vytvořeného koryta. Toto umělé koryto bylo vybudováno na konci 70. let 20. století v souvislosti s plánovanou otvírkou uhelného lomu Michal, ve kterém po ukončení těžby vzniklo umělé jezero Michal. K jeho napuštění byla využita voda z Lobezského potoka. Poslední přibližně tři kilometry až k soutoku s Ohří protéká Lobezský potok Sokolovem.
- Větší přítoky
  - Psí potok, Rychnovský potok
  - Chalupecký potok, Milířský potok

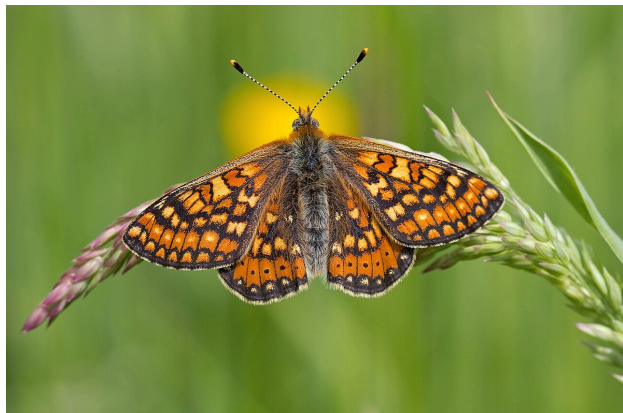
Úšovický potok

- Úšovický potok (německy Auschabach, na horním toku Schneiderbach) je levostranný přítok Kosového potoka, který protéká Karlovarským krajem v okrese Cheb. Délka jeho toku činí 10,5 km. Plocha povodí měří 22 km². Na jeho toku se nachází Vodní nádrž Mariánské Lázně.
- Úšovický potok pramení čtyři kilometry severně od Mariánských Lázní v Slavkovském lese. Jeho pramen se nachází jihovýchodně od vrcholu Modrého kamene (852 m n. m.). Na horním toku, tekoucím východním směrem, dochází k rozdělení toku k souběžně tekoucímu Mnichovskému potoku. Jižně od přírodní rezervace Smraďoch mění potok směr toku a protéká Maxovým údolím a Vodní nádrží Mariánské Lázně jižním směrem pod Žižkových vrchem okolo Lesního pramene přes Martínkův park k severnímu okraji Mariánských Lázní. V Mariánských Lázních protéká potok sady Václava Skalníka, pokračuje jižním směrem okolo pavilonu Ferdinandova pramene, dále do Úšovic a jižně od Úšovic se vlévá do Kosového potoka.
- Větší přítoky
  - Pstruží potok
  - Třebízského potok, Pottův potok

Hamelika

Mariánské Lázně

723 m n.m.

20 m, 1876

Kamzík

Mariánské Lázně

755 m n.m.

25 m, 1895

Krásenský vrch

Krásno
777 m n.m.
25 m, 1935

Krudum

Slavkovský les

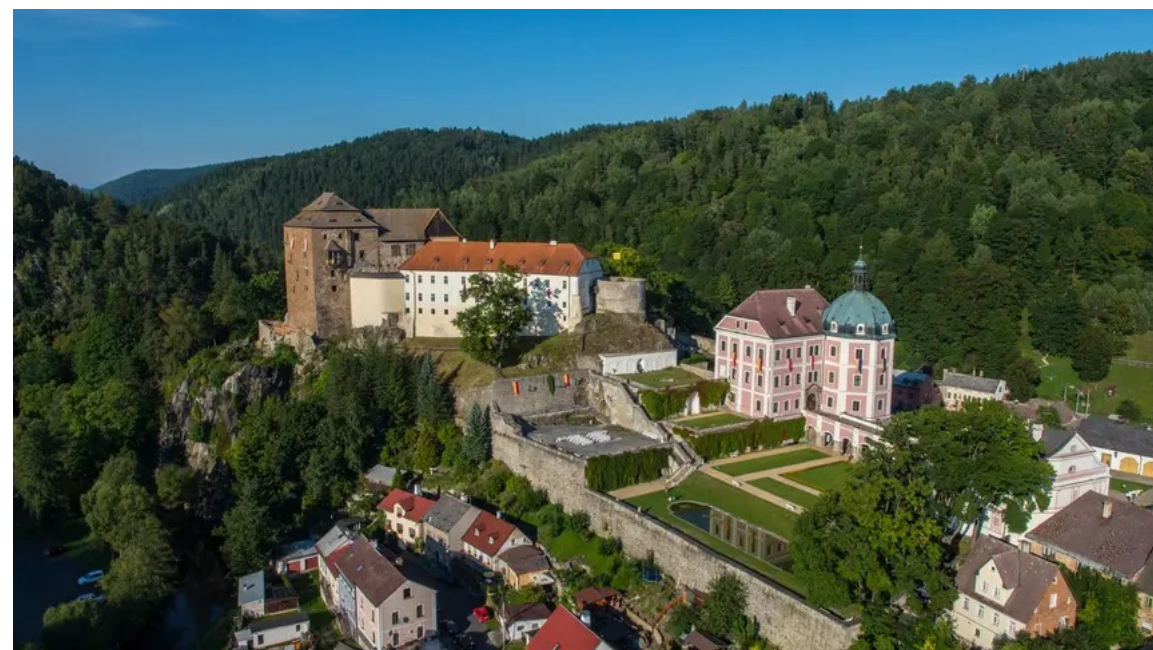
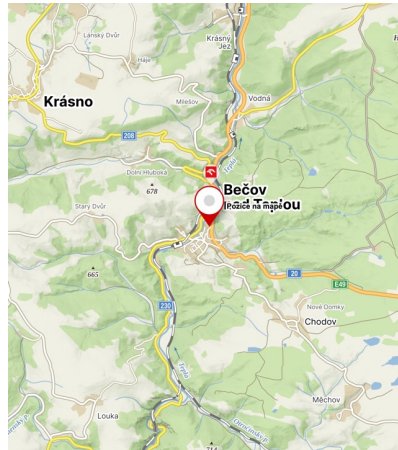
836 m n.m.

59 m, 1932/2008

Bečov nad Teplou

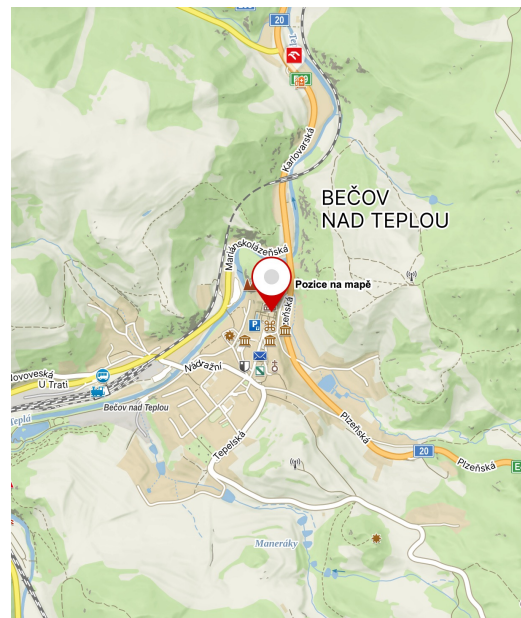
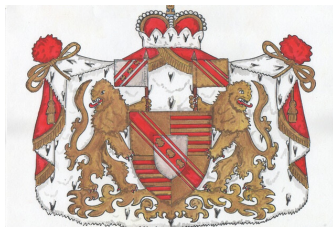
Petschau

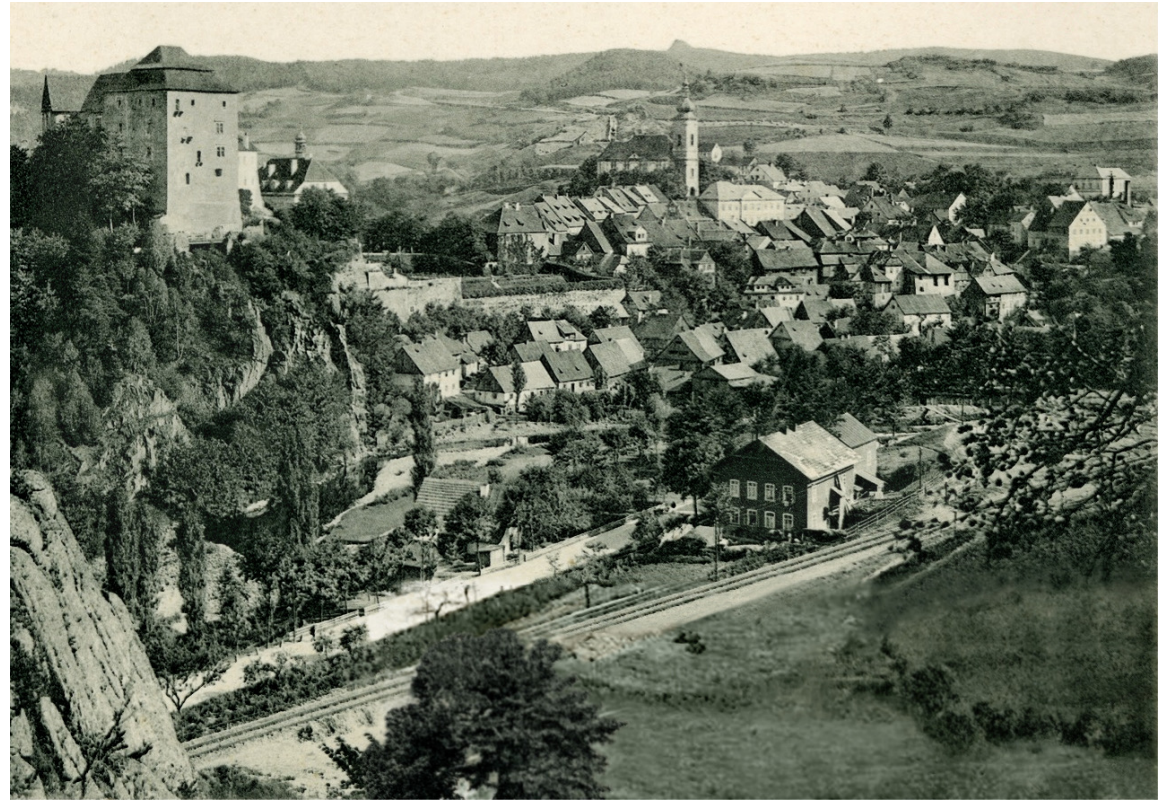
Bečov nad Teplou

Petschau

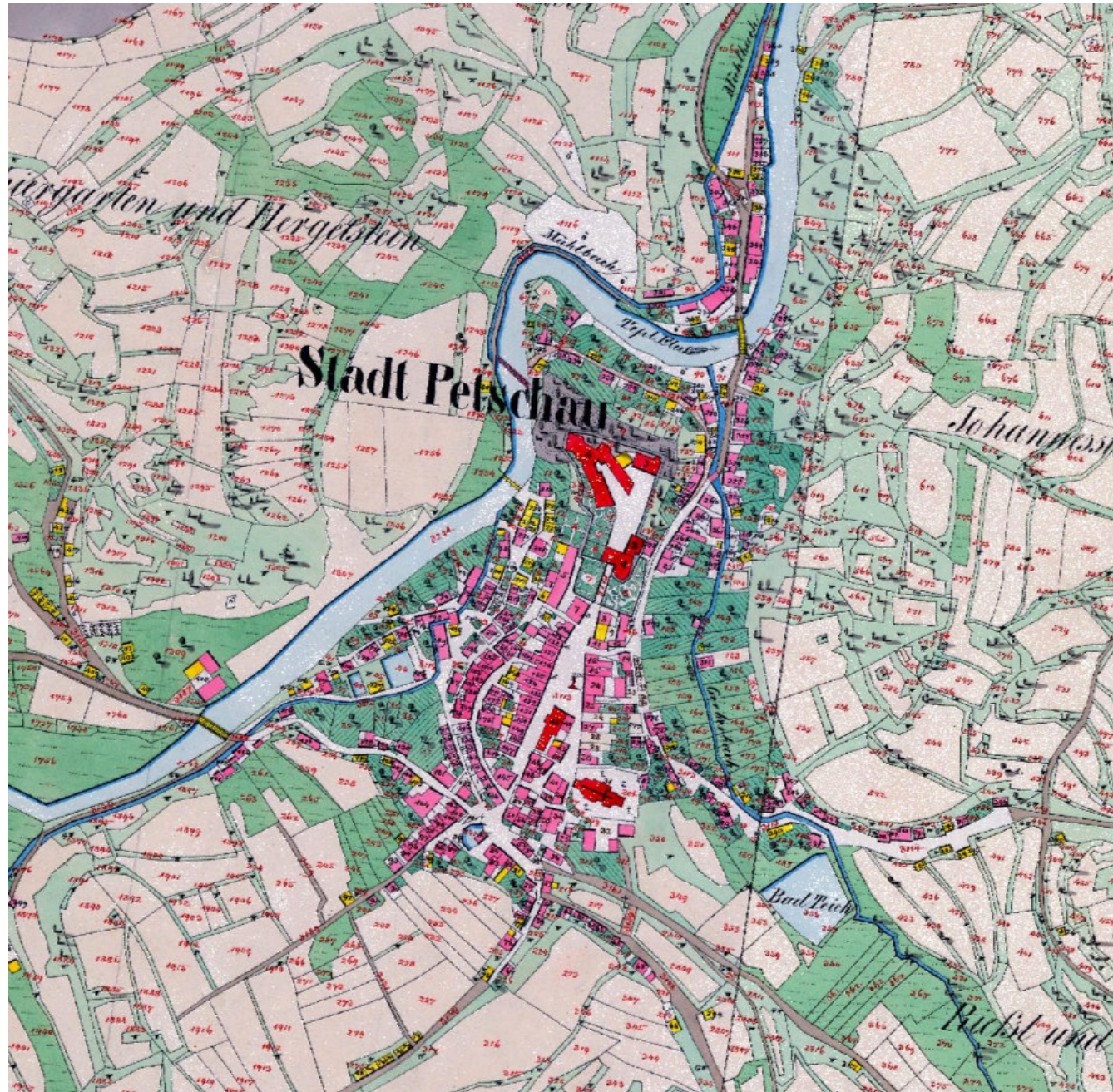
Bečov nad Teplou (*Petschau*)

1399 městem

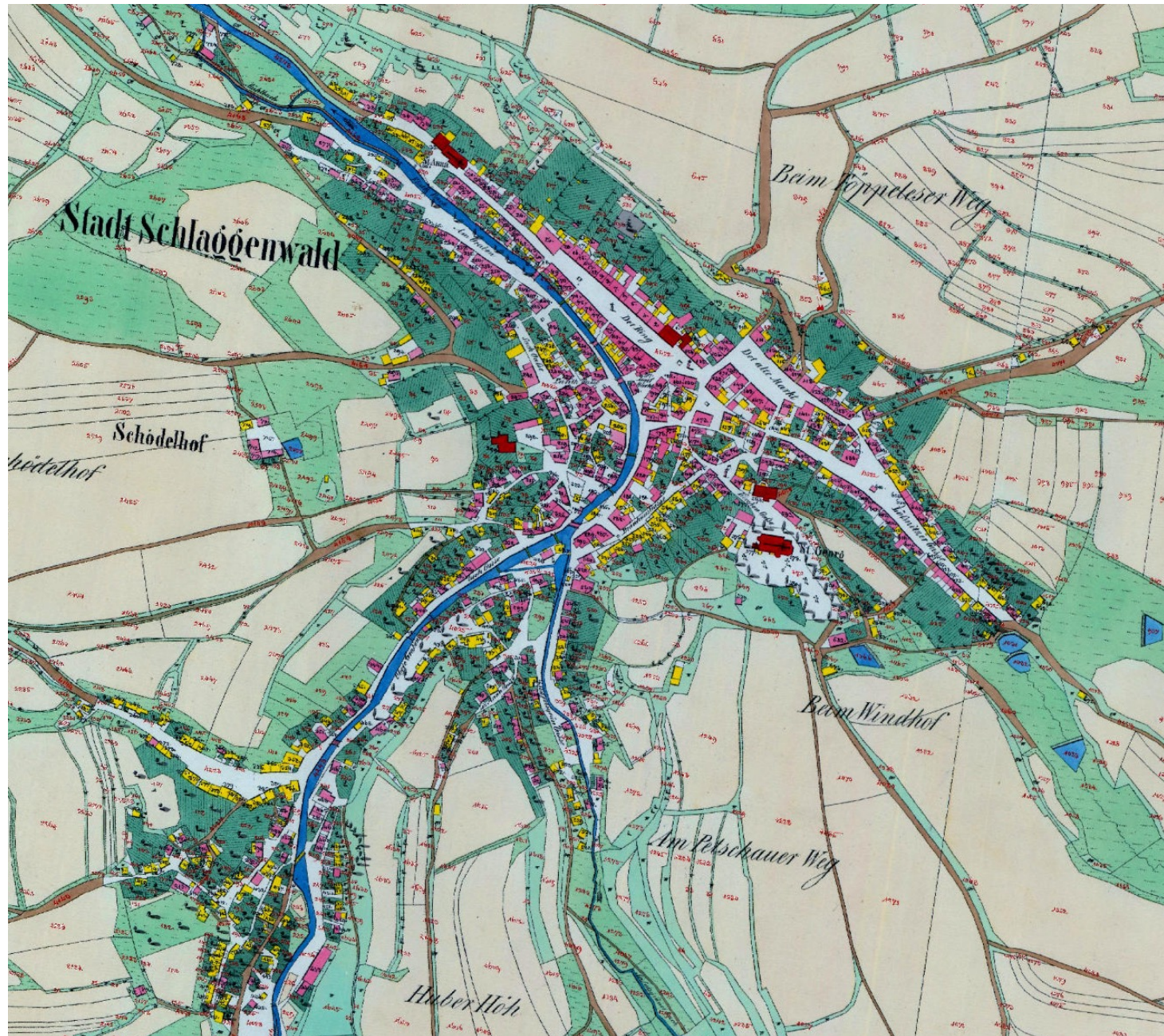

Horní Slavkov (*Schlaggenwald*)

1494 městem

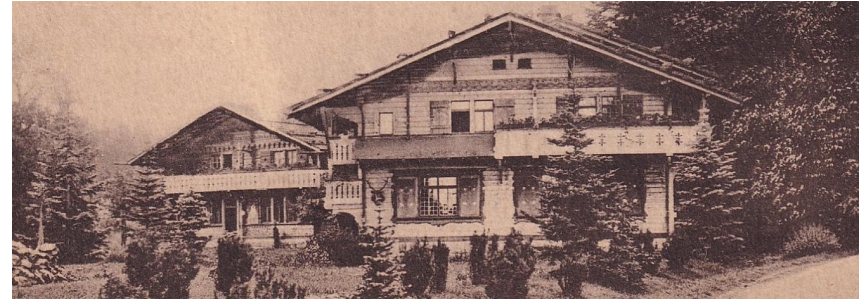
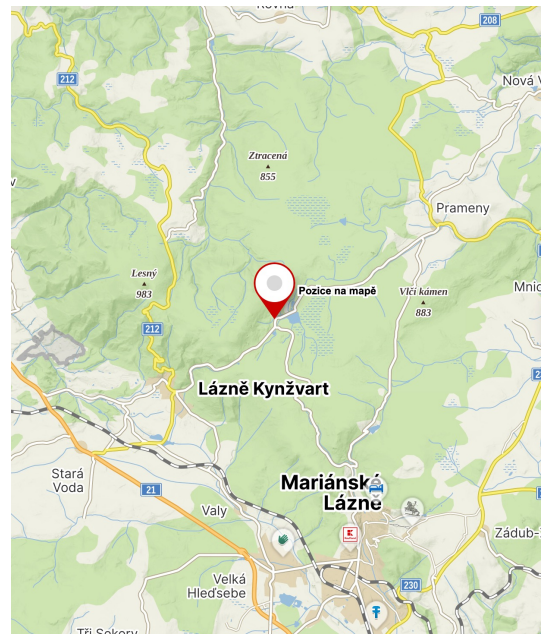
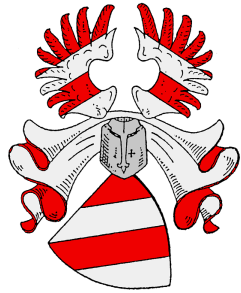

Kladská

Glatzen

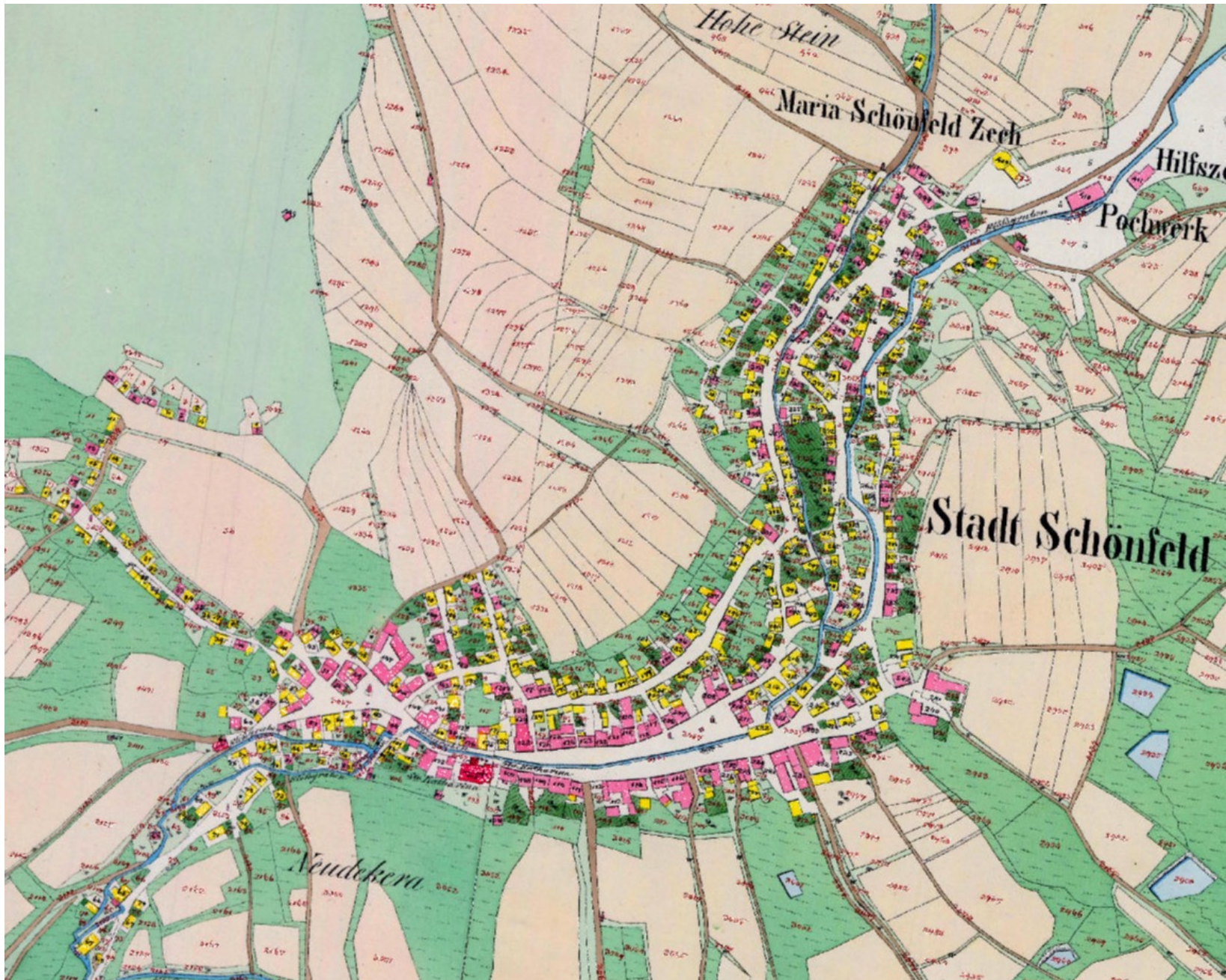

Krásno (*Schönfeld*)

1547 městem

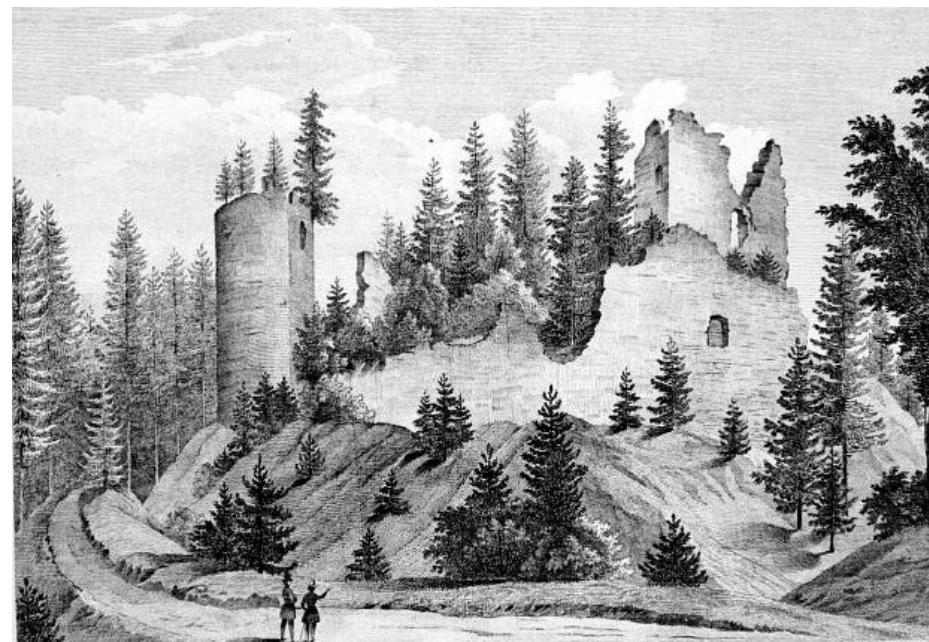
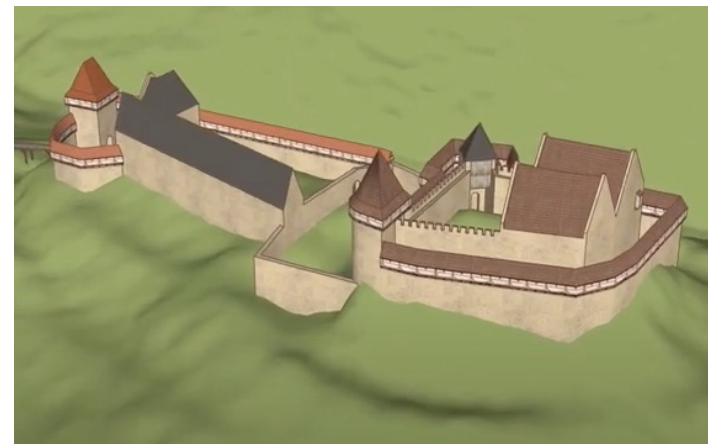

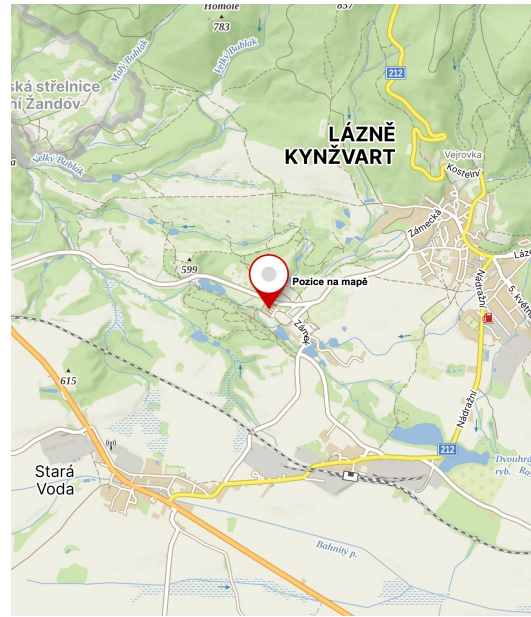
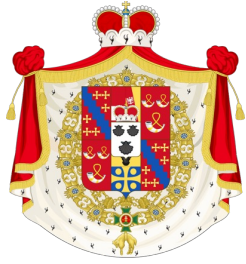
Kynžvart

Königswart

Kynžvart

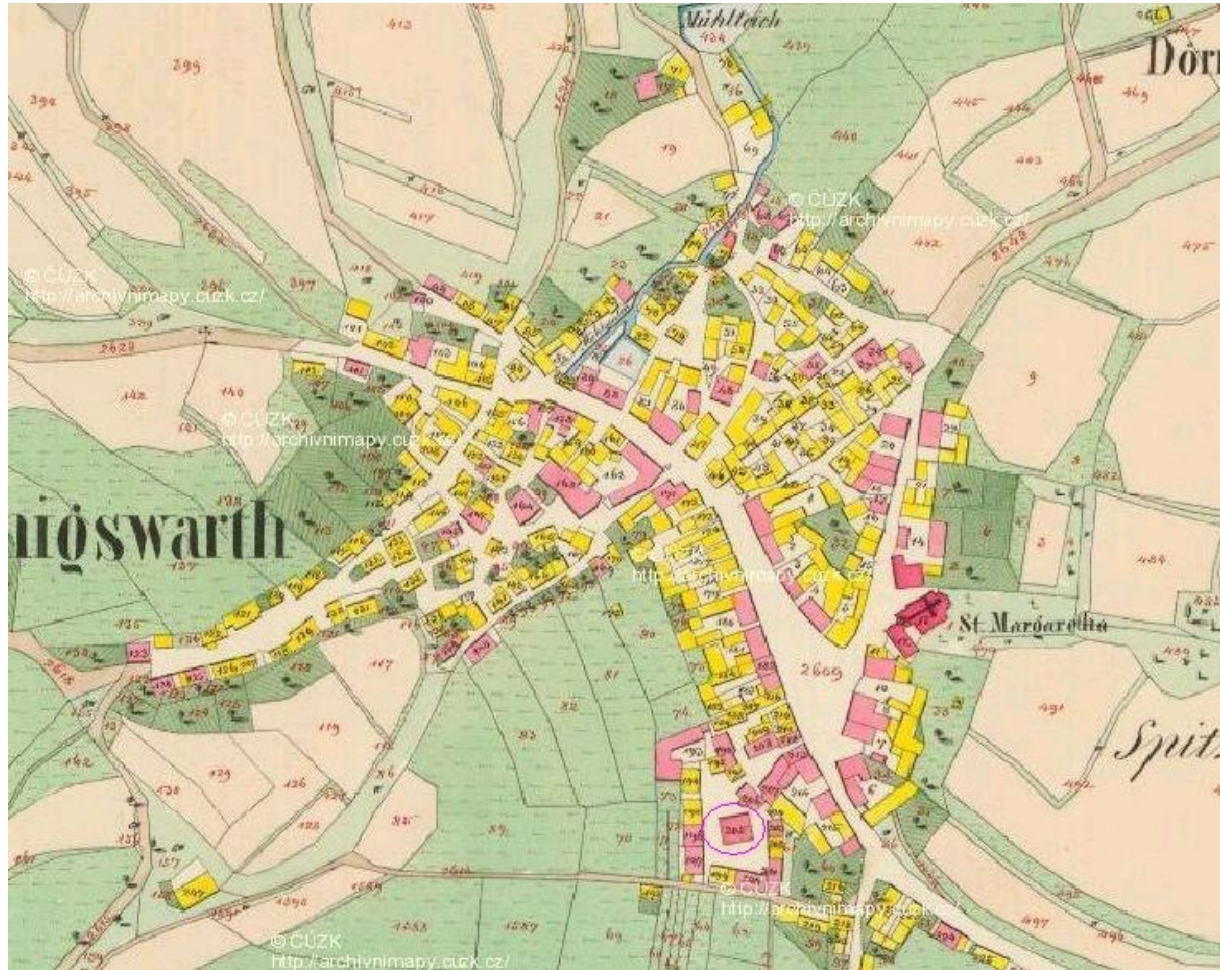
Königswart

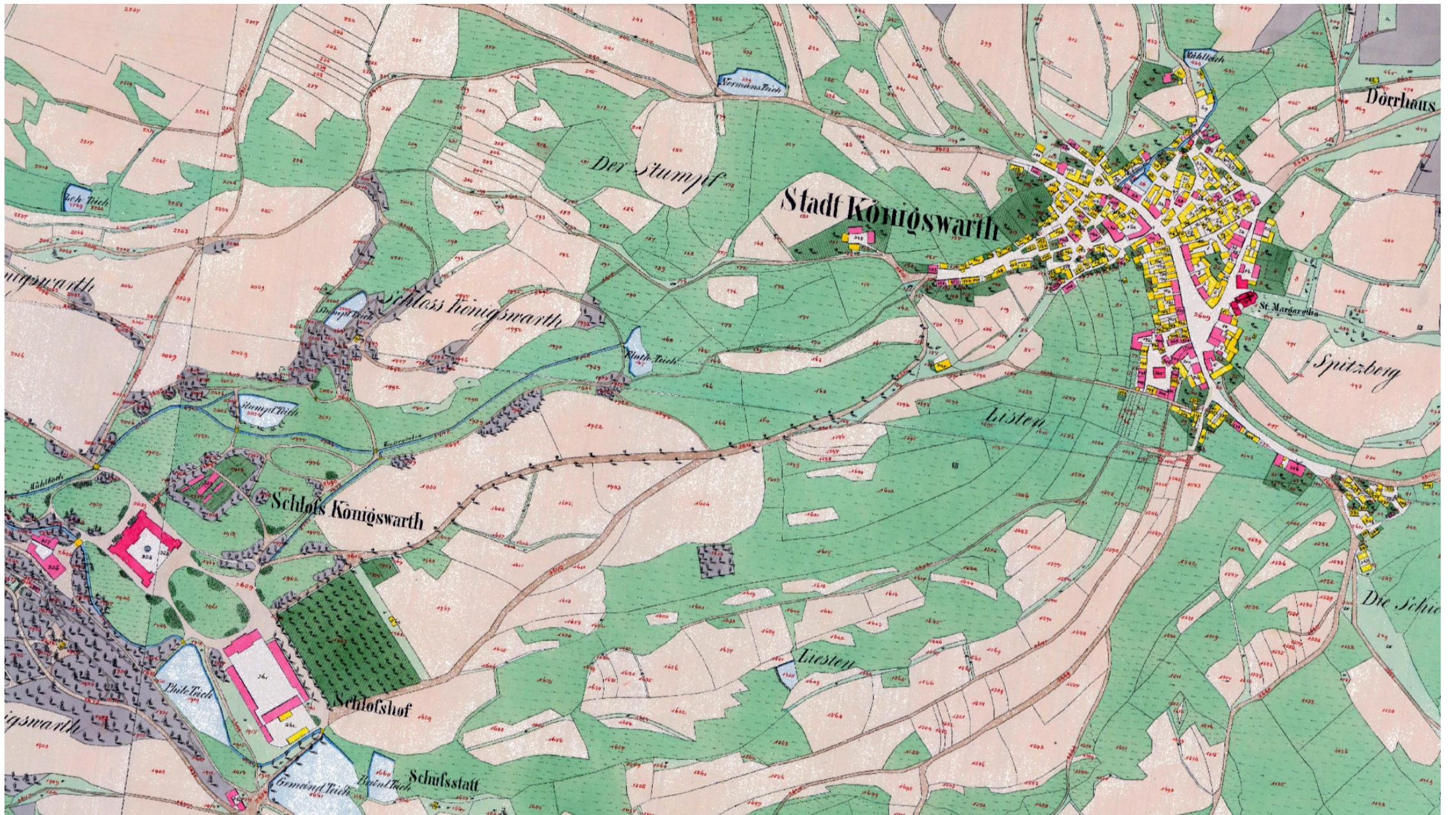

Lázně Kynžvart (*Bad Königswart*)

1865 městem

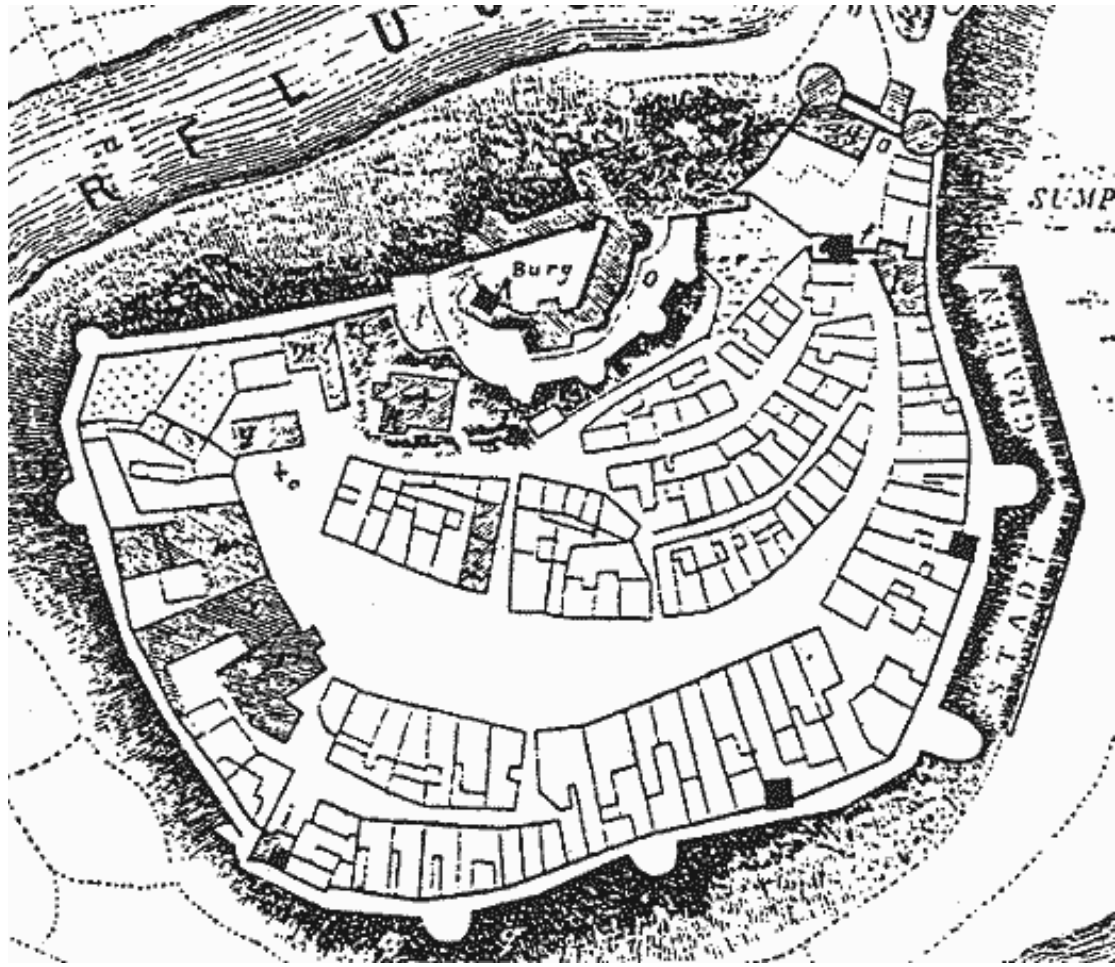

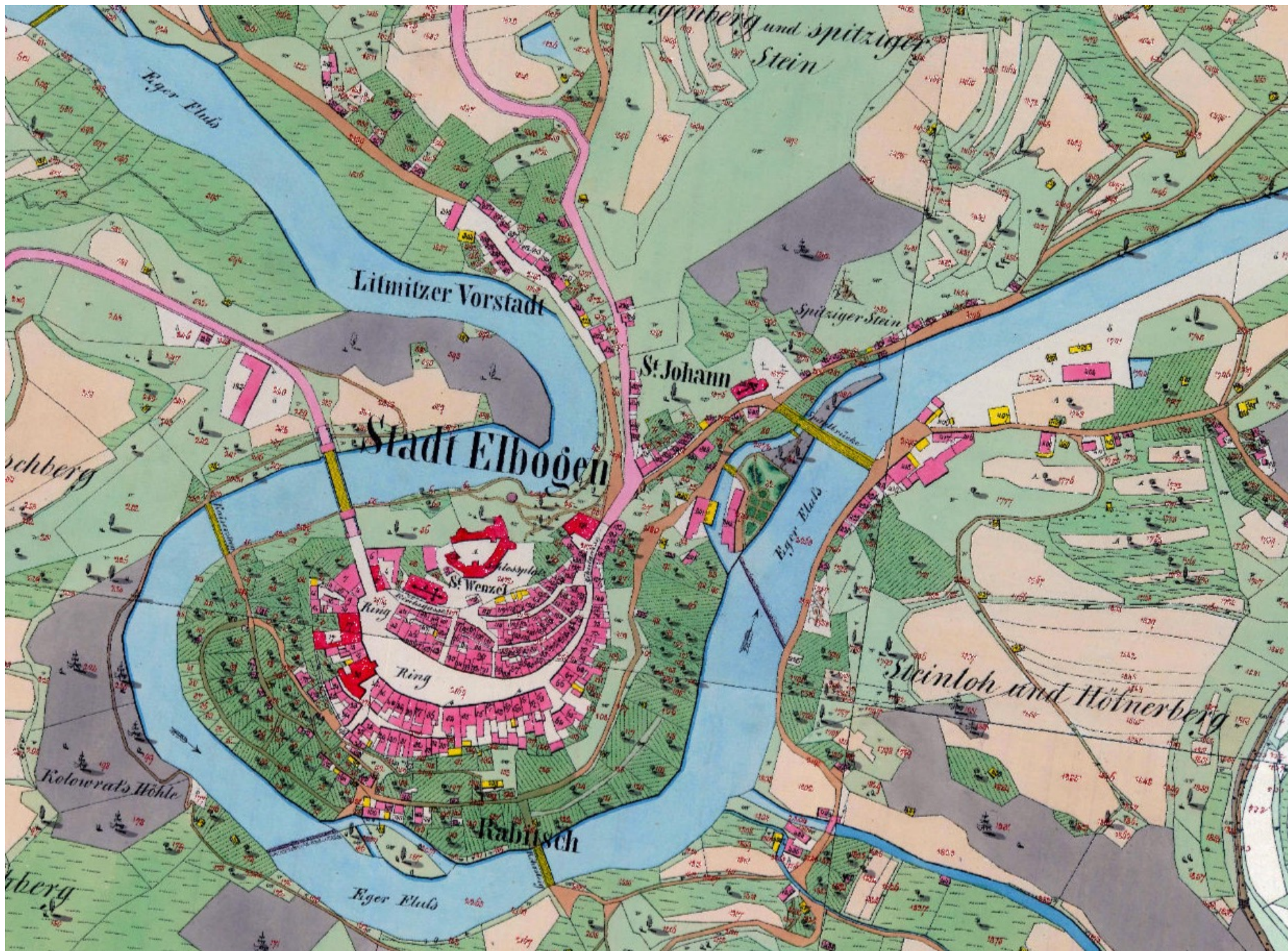

Loket (*Elbogen*)

1240 městem

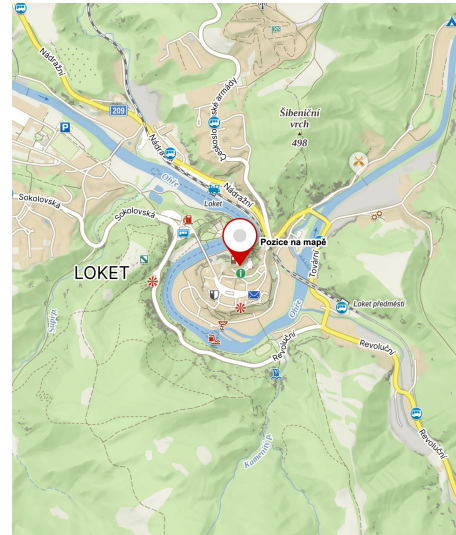

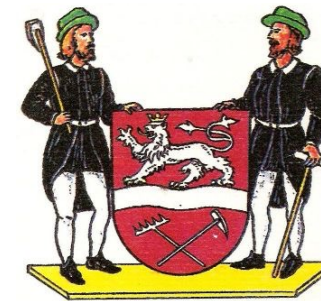

Loket

Elbogen

Město Čistá (Litrbachy) (*Lauterbach-Stadt*)

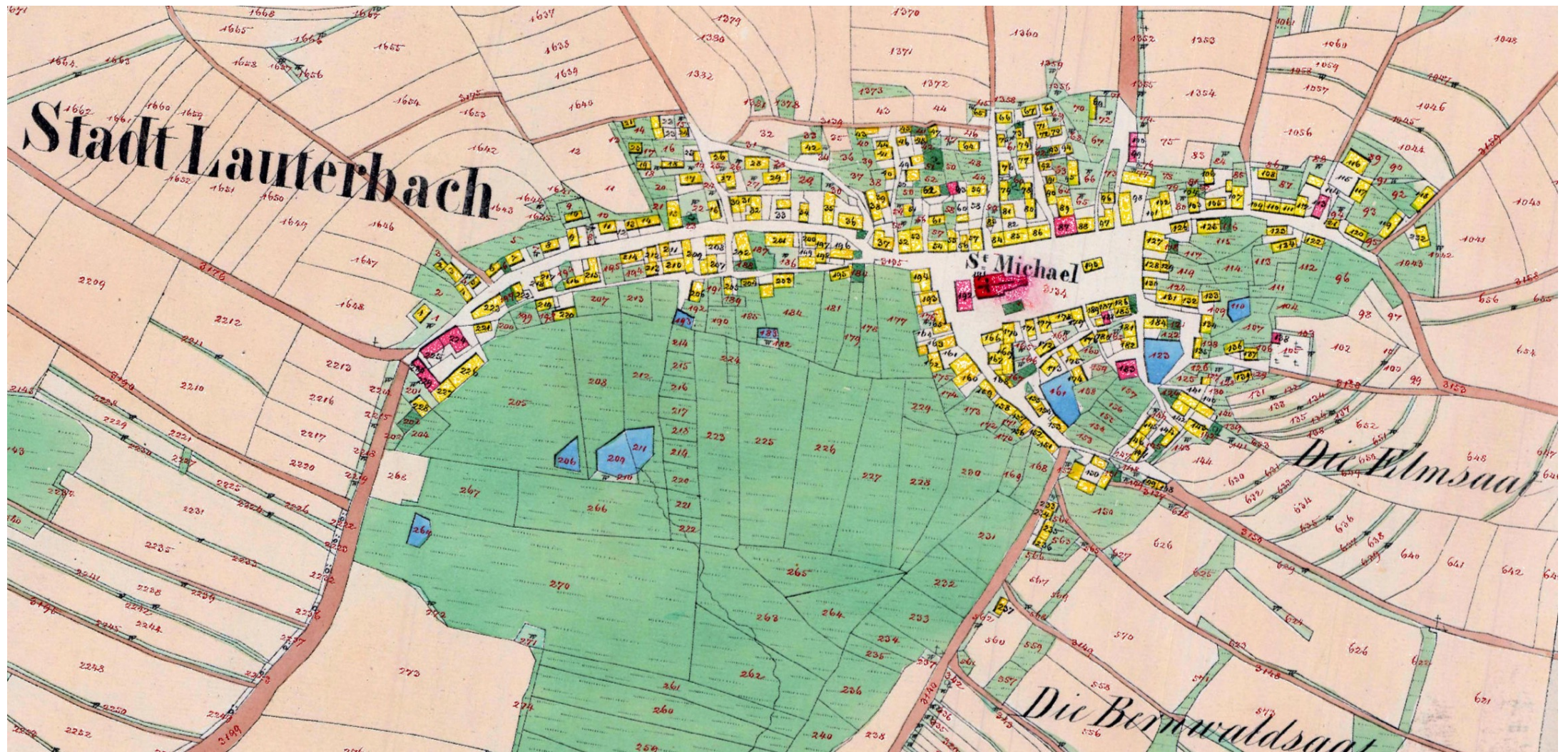

Gruss aus Lauterbach

Prameny (*Sangerberg*)

